

**HALK SANATININ BENZERSİZ TEMSİLCİSİ:
ABDURRAHİM KARADEMİR**

Doç. Dr. Füsun AŞKAR

ISBN: 978-625-5923-14-1

Ankara-2025

**HALK SANATININ BENZERSİZ TEMSİLCİSİ:
ABDURRAHİM KARADEMİR**

YAZAR

Doç. Dr. Füsun AŞKAR

**Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı
Türk Halk Oyunları Bölümü İzmir-Bornova/TÜRKİYE
fusun.askar@ege.edu.tr
ORCID: 0009-0009-8054-8626**

Kapak Fotoğrafı:
Soma Yağcılı Köyü “Ambar Oyunu”
(Abdurrahim Karademir Fotoğraf Arşivi-2008)

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14870966>

Copyright © 2025 by UBAK publishing house

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by

any means, including photocopying, recording or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other noncommercial uses permitted by copyright law. UBAK International Academy of Sciences Association

Publishing House®

(The Licence Number of Publicator: 2018/42945)

E mail: ubakyayinevi@gmail.com

www.ubakyayinevi.org

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules.

UBAK Publishing House – 2025©

ISBN: 978-625-5923-14-1

February / 2025

Ankara / Turkey

ÖNSÖZ

Anadolu'nun geleneksel kültürü, derin kökleri, zengin çeşitliliği ve güçlü ifade biçimleriyle dünya kültür mirası içinde önemli bir yere sahiptir. Bu kültürel hazinenin en önemli unsurlarından biri olan halk oyunları, yalnızca birer dans değil, aynı zamanda toplumsal yaşamın, inançların ve tarihsel süreçlerin izlerini taşıyan birer anlatıdır. Bu mirasın korunması ve aktarılması ise, halk kültürüne gönül vermiş bireylerin özverili çalışmaları sayesinde mümkün olmuştur. Abdurrahim Karademir, bu çabanın en güçlü temsilcilerinden biri olarak halk kültürüne eşsiz katkılarda bulunmuştur.

Karademir, özellikle zeybek danslarına yönelik araştırma ve derlemeleriyle, geleneksel oyunların estetik ve akademik değerini yeniden tanımlamıştır. Halk oyunlarının yalnızca yerel birer etkinlik olmadığını, aynı zamanda bir milletin kimliğini ve tarihini anlatan evrensel bir dil olduğunu ortaya koymuştur. Onun sahadan edindiği derin bilgi birikimi, topladığı etnografik materyaller, özenle oluşturduğu arşiv ve yenilikçi sahneleme yöntemleri, kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesine özgün katkılar sunmaktadır.

Bu çalışmada, Abdurrahim Karademir'in çok yönlü katkıları, yerel, akademik ve sanatsal perspektifinden emekliliğine kadar olan kısmıyla ele alınmaktadır. Çalışmalarını aynı hızla sürdüren Karademir'in, halk sanatının estetik ve kültürel boyutunu yeniden değerlendirerek getirdiği özgün yaklaşımlar ve bu yaklaşımların ulusal ve uluslararası düzeydeki etkileri, onun kültür tarihimizdeki yerini anlamak açısından önemlidir. Ayrıca, geleneksel halk oyunlarının

sahne sanatlarına nasıl evrildiğini ve bu süreçte Karademir'in oynadığı rolü vurgulamak da bu çalışmanın temel hedefleri arasındadır.

Karademir'in halk oyunlarına yönelik tutkulu yaklaşımı, onun yalnızca bir halk bilimci değil, aynı zamanda kültürümüzün bir neferi olduğunu da göstermektedir. Onun sahneye taşıdığı geleneksel danslar ve tasarladığı kostümler, birer sanat eseri olmanın ötesinde, kültürel iletişim araçlarıdır. Karademir'in çok yönlü çalışmaları, Anadolu'daki geleneksel kültürün zenginliğini koruma ve bu zenginliği dünya sahnesine taşıma noktasında eşsiz bir örnek teşkil etmektedir.

Bu çalışmanın, Abdurrahim Karademir'in yaşamı ve eserlerini ele alarak, halk bilimi ve halk oyunları alanında çalışma yapan araştırmacılara, eğitimcilere ve kültür meraklılarına ilham kaynağı olmasını temenni ediyorum. Ayrıca, Karademir'in kültürel mirasa kattığı değerleri saygıyla anarken, onun çalışmalarını aktarmaktan duyduğum gururu ifade etmek isterim.

Doç. Dr. Füsun AŞKAR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iv
GİRİŞ	1
1. Akademiye Geçiş	9
2. Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Geleneksel Giyim-Kuşam Atölyesi ve Karademir'in Katkıları.....	14
3. Abdurrahim Karademir'in Ege Üniversitesi Etnografya Müzesi'ne Katkısı	16
4. Eğitim Yayınları ve Halk Oyunlarının Belgelenmesi.....	18
5. Araştırma ve Derleme Çalışmaları.....	22
6. Araştırma Projeleri.....	32
7. Geleneksel Anadolu Kültürünün Uluslararası Tanıtımı.....	35
8. Paneller ve Söyleşiler.....	39
9. Kültürel Miras Koleksiyonerliği.....	42
10. Sergiler.....	47
11. Sempozyum Bildirileri ve Yazıları.....	52
12. Abdurrahim Karademir'in Konuk Olduğu TV Programları.....	57
13. Dernek Çalışmaları ve Karademir'in Katkıları.....	61
14. Abdurrahim Karademir'in Arşivcilik Anlayışı.....	63
15. Canlandırma Sanatında Abdurrahim Karademir.....	65
16. Ödüller.....	68
17. Tasarım Çalışmaları.....	71
18. Halk Oyunları Müziği Çalışmaları.....	82
19. Abdurrahim Karademir ve Halk Kültürü Danışmanlıkları.....	85
20. Sahneleme Çalışmalarında Akademik Bir Yaklaşım.....	90
- Üç Mehmet'in Dansı.....	93
- Yörüklerde Oyun Geleneği.....	104
SONUÇ	112
KAYNAKÇA	117

GİRİŞ

Aydın'ın yetiştirdiği çok yönlü ve öncü isimlerden biri olan Abdurrahim Karademir, hayatını geleneksel kültürün bir temsilcisi olarak geçirmiş ve zeybek denince akla gelen ilk isimlerden biri olmuştur. Araştırmacı, eğitimci, folklorcu ve daha pek çok kimliğiyle tanınan Karademir, *Zeybeklik ve Zeybek Kültürü* başta olmak üzere geleneksel kültürle ilgili geniş bir bilgi birikimine ve deneyime sahiptir. *Zeybekolog* lakabıyla anılan Karademir, sosyal medyada bulunan aktüel bir ifadeyle 'Türk halk müziği için Neşet Ertaş ne ise, Türk halk oyunları için de Abdurrahim Karademir odur' şeklinde tanımlanır. Araştırma ve incelemeleriyle güçlü bir arşiv oluşturmuş, her gittiği bölgeden edindiği somut ve somut olmayan kültürel mirasa dair birikimlerini kültür, sanat ve eğitimle ilgili platformlarda paylaşmıştır. Saymakla bitmeyecek kültür hizmetini, resmi görevlerinin dışında bir yaşam biçimine dönüştürmüş, bu sevgisini ve merakını ailesiyle yaptığı tatillerde dahi sürdürmüştür.

Abdurrahim Karademir, 1952 yılında ikisi kız dördü erkek altı kardeşin üçüncüsü olarak Aydın Çine Kızılgüney Köyü'nde dünyaya geldi. Annesi Kübra Hanım ev hanımı, babası Abdurrahman Bey İnşaat sektöründe çalışmaktaydı. 1955 yılında aile, Aydın merkeze göç etti ve Karademir ilköğrenimini Aydın Halide Hatun İlkokulu'nda, ortaokul eğitimini Aydın Lisesi'nin orta kısmında, lise eğitimini ise Aydın Ticaret Lisesi'nde tamamladı. Lise yılları, onun halk oyunları ile tanışması ve bu alandaki tutkusunun başlangıcı açısından bir dönüm noktası oldu.

Abdurrahim Karademir, halk oyunlarıyla ilk tanışmasını şu sözlerle anlatır: “O dönemlerde halk oyunları ekipleri yoktu. Bir gün okula asılan turizm tanıtım afişi gördüm. Üzerinde stilize edilmiş geleneksel kıyafetli bir kadın ve erkeğin, İshakpaşa Sarayı önünde dans eden pozu vardı. İşte o an, halk oyunlarına olan ilgim başladı. Daha İlkokul 5. sınıftaydım. O dönemlerde Aydın’da halk oyunları derneği yoktu, hatta halk oyunları faaliyeti bile yaygın değildi. Halk oyunlarını sadece Öğretmen Okullarının 19 Mayıs gösterilerinde izleyebilirdik”

1963 yılında ortaokula başladığında fen bilgisi öğretmenlerinden biri kendisine Ankara Zeybeğini öğretti. Bu başlangıç, Aydın Ticaret Lisesi’ndeysen Ortaklar Öğretmen Okulu’ndan mezun, izcilikle ilgilenen beden eğitimi öğretmeni Hüseyin Özaltın’ın teşvikiyle daha organize bir hale geldi. Aydın Ticaret Lisesi’nde arkadaşlarıyla kendi ekibini kuran Karademir, farklı yörelerden oyunları repertuarına ekleyerek kapsamı geniş bir halk oyunları topluluğu oluşturdu. Önce Ortaklar Öğretmen Okulu’nun repertuarında bulunan Antep, Zeybek, Elâzığ ve diğer yörelerden Atabarı vb. gibi çeşitli oyunlardan oluşan repertuarla bir topluluk oluşturuldu. Lise 2’de kurulan bu toplulukla, Öğretmen Liselerinin oynadığı Aydın Harmandalı, Tavas, Muğla’dan zeybek oyunlarıyla Milliyet Gazetesi’nin yarışmasına katıldı. Bu ekibi kendisi hazırladı. İzmir Ticaret Lisesi’nden ödünç alınan kostümlerle muhteşem bir ekip oluşmuştu. Daha sonra bu repertuara Aydın’a İstatistik Kurumunda görevli olarak gelen Halkevleri Örnek Grubu’nun dansçılarının kendilerine öğrettiği 6-7 yöre daha dahil oldu. Bugün Devlet Halk

Dansları neyse, o grup da öyleydi... Çok önemli bir şey daha vardı ki, o dönemde oyunlar sırayla başlatılıp bitirilerek oynanırken, onlardan oyunların süit biçimde birbirine bağlı oynanması vizyonunu edindi. Onlar bu durumu *koreografi* olarak değerlendirirdi. O bağlantılı oynama şekli İzmir'de bile yoktu. Aydın'da oyun müzikleri de yoktu, davul zurna bile zor koşullarda sağlanıyordu. Liseyi bitirdikten sonra Karademir'in 50-60 oyunluk bir repertuarı oluşmuştu; Aydın, Çorum, Silifke, Antep, Elazığ, Artvin, Ankara'dan birkaç oyun, Yozgat (o dönemde moda olan kapaklı oyunlar), Erzurum kız, Van ve İzmir'de yavaş yavaş oynanmaya başlayan kadın oyunları...

O dönemde Milliyet Yarışması'na katılabilmek için oyunların yöresel olma zorunluluğu vardı. Milliyet Gazetesi düzenlediği halk oyunları yarışmasında, bir yeni oyun getirene daha fazla puan verip finale bırakıyordu. Yarışmaya katılan ekipler kazanmak istiyorsa, yeni bir oyun, yeni bir giysi, yeni bir müzik getirilmesi avantajlı olacağından, yeni oyunların derlenmesi çalışmalarına başlamışlardı. Bu zorunluluk, Karademir'in Bursa araştırmalarına başlamasını sağladı. Bursa araştırmalarında giysi araştırması da yaptı. Bunda Sabiha Tansuğ'un Keles köylerinde yaptığı araştırmalarda tespit ettiği, gazetelerde çıkan güzel giysilerin fotoğrafları çok etkili oldu (Abdurrahim Karademir ile görüşme 2019). Bu tarihlerde halk oyunları çalışmalarının üniversitede yoğunlaşarak devam ettiğini dile getiren Karademir, 1972 yılında mezun olduğu Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde eğitim öğretim hayatını tamamladı. 1969'da Ticaret Lisesi'nde kurduğu ekipte ekip arkadaşı olan Taylan Merzeci ile 1977 yılında yaptığı evlilikten 2 kızı dünyaya geldi. Her

iŝi aŝkla yaptığını ifade eden Karademir, ailesine de aŝkla bağlı bir eŝ, baba, minik Zeynep ve Defne'nin de biricik dedesidir. Ailesini de dahil ettiği bu sũreçte, baba ve araştırmacı kimliğinin Țzellikle kızlarının hayatında bũyũk bir etkisi olmuştur.

Kũçük kızı Gizem'in gȚzũnde Abdurrahim Karademir...

Bu denli renkli ve çok yȚnlũ bir ŝahsın çocuğu olmak sanırım en bũyũk ŝanslarımdan biri. Çocukluğumdan bu yana babamı Țrnek almak için elimden gelen çok ŝeyi yaptım ve çabam sũrũyor. Hayat gȚrũŝũ, çevresine karşı olan tutumu, pozitif yaklaŝımları, aŝka olan bağlılığı ve saygısı, aile kavramına verdiği değer, mesleğine karşı aşkı ya da daha doğru ifade etmek gerekirse aŝkını meslek haline dȚnũŝtũrmesi ve onu icra ederken aldığı haz ve daha pek çok Țrnek alınacak davranıŝları...

Baba mesleğinden ilerleyerek Ege Ŭniversitesi Devlet Tũrk Musikisi Konservatuvarı Tũrk Halk Oyunları BȚlũmũnũ bitirdikten sonra bȚlũmde yũksek lisansına devam ederken Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak atamam gerçekleŝti ve Mardin'in Kızıltepe ilçesine atandım. Belki de o gũn hala babamın kızı iken, artık birey olarak tek ve onun Țęrettikleri ile yalnızdım. Yetiştirdiği Gizem'i gerçek anlamda dıŝa vurma ve gelecek için Țncelikle sosyal ve kũltũrel seviyesi yũksek olmasının yanı sıra insani değerleri, ahlak bilinci, saygı, sevgi, hoŝgȚrũ bakımından ũstũn bireyleri geleceğe hazırlayabilmek O'nun gibi benim de gȚrevimdi. Bu çocukların aileleri daha kȚyũnden bile dıŝarı ıkamamıŝken, ben çocuk yaşta babamla ũlkemi karış karış gezmiŝ, bununla yetinmeyip pek çok dũnya

ülkesini görme şansı yakalamıştım. Bunu maddi olanaklardan da öte, kültüre ve halk oyunlarına olan bağlılığı sayesinde gerçekleştirmiştik.

Kendine ait büyük bir kütüphanesinin ve arşivinin olması ve tabi ki çok fazla okuması, araştırmacı yönü sebebi ile çok iyi fotoğraf çekebilmesi, mesleğine dair geçmişten bu yana oluşturduğu envantere olan bağlılığı ve onlara özeni, titizliği, ilgi ve dikkati sanırım en özendiğim yönleri. Onunla antik bir kent veya müze gezmek yapılabilecek en keyif veren etkinliklerden. Tüm bu güzel alışkanlıkları çocuk yaşta edinme fırsatı bulup bolca deneyimlediğim için aileme ve özellikle babama minnet borçluyum.

Ailesi ve dostlarına karşı olan yumuşak kalpliliğini sanırım kelimelerle aktarabilmek pek kolay değil; bakışlarında görmek gerekir... Tanımadığı bireylerle bile anında kaynaşması, hoş sohbeti ve mutlaka o sohbeti kültürel değerlerle harmanlayıp ilerletmesi takdire şayan. Bir o kadar da kırılğan fakat affetmeyi de hızlı bir şekilde becerebilen karakterde. Sevgi ve hayat dolu... Aşkın ölümsüz olduğunu bana inandıran ilk insan babam ki mesleği büyük aşklarından biri... Araştırmacı kimliğine eklediği yaratıcı kişiliği özenilecek boyutta. Geçmişten bu yana halk oyunları adına yaptığı pek çok iş örnek alındı, alınıyor ve eminim alınacak. Özellikle zeybek kültürüne olan ilgisi ve bu alanda oyunundan, giyim kuşamına, müziğine ortaya koyduklarınının bence eşi benzeri yok. Emekliliğinden hemen önce Türk Halk Oyunları Bölümü öğretim elemanları ve öğrencileri ile sahnelediği, yönetmenliğini üstlendiği Üç Mehmet'in Dansı projesi, geçen zamanın ve bu alanda yaptıklarının beni en etkileyen yansımalarından... Bugün hala yeni hayaller içerisinde

konuşmalarımızı gerçekleştiriyor olmamız ise, onun bitmek tükenmek bilmeyen geleneksel kültür, dans ve müzik sevgisinin yegâne kanıtıdır. Birlikte nicelerine...

Büyük kızı Gamze'nin kaleminden Karademir...

Babamı kısaca nasıl anlatacağımı düşününce aklıma ilk gelen tanım, nevi şahsına münhasır oldu. Kendine ait kodları olan birisidir, öğrenmek biraz zaman alabilir. O kadar ki, kendisiyle yeni tanışanlara kolaylık olsun diye Abdurrahim Hocayı Öğreniyorum adlı eğitici cd hazırlamayı düşünen öğrencileri bile oldu bir dönem. Onu anlatmak için pek çok özellik sayılabilir tabi... İyi kalpli, sevgi dolu, yaşamı ve insanları seven, neşeli, sportmen, çalışkan, üretken ama son dakikaların adamı, dolayısıyla da telaşlı...

Hep düşünüyorum da işini bu kadar çok seven ya da aslında bu kadar çok sevdiği bir alanı kendine iş edinme şansına sahip insan sayısı günümüz dünyasında pek de fazla olmasa gerek. İş edinmekten de öte bir yaşam biçimi haline getirmek aslında onun yaptığı. Tabi ki bu hayat boyu aile yaşantımızı da biçimlendiren bir durum oldu.

İlk gençlik yıllarından itibaren halk oyunlarına gönül vermiş ve bunu doğrudan kaynağından, halktan öğrenmeye kendini adanmış olan babam sayesinde ben de çocukluk ve ilk gençlik yıllarımı yurdun değişik köylerinde gelenekleri öğrenerek geçirdim. Bayram tatili, yaz tatili, hafta sonu tatili demeden her fırsatta köy köy şehir şehir gezip hep halk oyunlarının, müziklerinin, giyim kuşamının, gelenek göreneklerinin peşinden gitmek bir dönem benim için sıkıcı hale de gelmişti aslında. Bu çalışmaların bambaşka yörelerden bambaşka insanlar tanıyıp, hiç tanımadığın o insanlarla bir anda yıllardır

tanışıyormuş gibi bir bağ kurmanın nasıl mümkün olduğunu ya da karşılıklı güvenin nasıl kurulabileceğini ya da bizimkine benzemeyen başka hayatlar olduğunu da öğrenme, bilme şansı verdiğini sonra sonra fark ettim.

Bu halk oyunları merakı bir memur ailesinin çocuğu olmama rağmen küçük yaşta sadece gelenekleri öğrenmek için yurt içinde pek çok yeri değil, o öğrenilen geleneklerin bir kısmını sergilemek üzere yurtdışında da çokça yeri ziyaret etme ve bu kez bambaşka insanlar, kültürler, hayatlar, yerler görme olanağını sağladı. Yalnızca evin büyük bir kısmını kaplayan kütüphanesi sayesinde bize de aştığı okuma aşkıyla değil, biriktirdiği dostluklarıyla da geniş bir dünyanın kapısından geçme şansı verdi bize babam.

Tabi hayat her zaman bu kadar da tozpembe değil. Çünkü gelenekselden beslenen bir alanı olmasına rağmen yeniyi sever Abdurrahim Karademir, denenmemişi sever, mükemmeli sever. En iyiyi arar her zaman. Onun için de zorlar... Şartları zorlar, karşısındakini zorlar... Zorlar... Ama sonunda günele hep birlikte ulaşılır. Sonlar güzel olur...

En başa dönecek olursak belki de ondan öğrendiğimiz en önemli şey sevgi olmalı. Sadece doğayı, hayvanları, çevremizdeki güzellikleri sevmek değil. Sadece işini sevmek de değil. Birbirimizi sevmek. En çok da eşimizi sevmek... Çocuklarımızı sevmek. Yaşamayı sevmek... Sevmek...

Abdurrahim Karademir, iş hayatı boyunca çalıştığı kurumlar geleneksel kültür ile ilgili olmasa da bu çalışmalarına devam etti. İktisadi ve İdari Bilimler Akademisi'nden mezun olduktan sonra iş hayatına Sosyal Sigortalar Kurumu'nun İşveren servisinde başlayarak bir süre sonra Satın Alma Servisi'ne geçti. Buradan Sivil Savunma Daire Amirliği'ne, daha sonra da Aydın Kültür Müdürlüğü'ne geçiş yaptı. Karademir 1965 yılında ilgi duyduğu, amatör olarak başladığı halk oyunları çalışmalarına 1973'te Bursa'daki yükseköğrenimi sırasında ilgisini çekmeye başlayan saha araştırmaları, derlemeleri ve arşivleme çalışmaları ile devam etti. Abdurrahim Karademir'in özellikle zeybek kültürü olmak üzere Türkiye'nin birçok yerinde geleneksel oyun-müzik, giysi araştırmaları bulunmaktadır. Ayrıca yaşayan gelenekler de araştırma konularındandır. Karademir, yerinde ve geleneğin içinde tespiti prensip edinmiş, topladığı görüntüleri analiz ederek, zengin bir arşiv oluşturmuştur. Bu arşivdeki geleneksel oyunları, giyim kuşamı, müziği ve gelenekleri Türk halk oyunları repertuarına kazandırmak gibi öncü çalışmaları vardır.

Halk oyunlarını geleneksel yapısı içerisinde gözlemleyerek sahneye aktarma konusunda kendine özgü bir stil oluşturan Karademir, sahip olduğu birikimle ve halk kültürünü yaygınlaştırma ilkesiyle yaptığı araştırma ve tespit çalışmalarının sonucunda Türk halk oyunları repertuarına 100'den fazla gün yüzüne çıkmamış dans ve sandıktan çıkma sayısız orijinal giysi kazandırmıştır.

Geleneksel oyunlarla ilgili araştırma ve derleme çalışmalarını halk oyunları müziği, halk çalgıları ve çalım teknikleri, giyim kuşam ve giydiriliş biçimleriyle detaylandırırken, ayrıca yaşayan geleneksel

pratikleri de kayıt altına alarak akademik yayınlara kaynaklık edecek zengin arşivini geliştirmeye devam etmektedir.

1. Akademiye Geçiş

1972 yılında halk oyunları eğitmeni olarak çalışmalarına başlayan Abdurrahim Karademir, bu dönemde Bursa'da çeşitli okullarda halk oyunları eğitimi veren ve alanın önemli isimlerinden biri olan Dr. Cengiz Aydın ile tanıştı. Karademir'in resmi eğitimcilik kariyerine adım atmasında büyük bir öneme sahip olan bu tanışıklık, onun halk oyunlarına yönelik bilgi ve deneyimini kurumsal bir çerçevede aktarma sürecini başlatmış oldu. Dr. Cengiz Aydın'ın yönlendirmesiyle 15 Ağustos 1993 tarihinde Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuarı Türk Halk Oyunları Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak göreve başladı, böylece akademik eğitim ile geleneksel dansın buluştuğu özgün bir alan oluştu.

Karademir, 1995-2008 yılları arasında İcra Anasanat Dalı Başkanlığı görevini yürütmüş; bu süreçte gerek eğitim programlarının geliştirilmesi gerekse sahneleme ve prodüksiyon çalışmalarında öncü rol üstlenmiştir. Bölüm bünyesinde verdiği dersler arasında Türk Halk Oyunları Uygulama, Türk Halk Oyunları Sahneleme Çalışmaları, Prodüksiyon, Alan Araştırması ve Derleme, Geleneksel Giyim-Kuşam ve Sahne Kostümü yer almış; özellikle ağır ve kıvrak zeybek repertuarına odaklanarak Muğla (Bodrum/Fethiye), Aydın, İzmir, Manisa, Kütahya, Uşak, Balıkesir ve Bursa yörelerinin oyunlarının aktarmıştır.

Yoğun konservatuvar eğitimi programına ek olarak, Karademir'in saha araştırmaları ve derlemelere olan katkıları, bilimsel araştırma projelerindeki aktif rolü ve yurtiçi-yurtdışı festival, gösteri ve yarışmalarda eğitimci, araştırmacı, yürütücü ve icracı kimliğiyle üstlendiği görevler, Türk Halk Oyunları Bölümü'nün akademik ve uygulamalı düzeydeki yetkinliğini artırdı. Prodüksiyon dersinin bir çıktısı olan EKİN Gösteri Topluluğu bünyesinde gerçekleştirdiği sahne çalışmalarını, geleneksel dansın yaşayan bir miras olarak aktarılmasına yönelik önemli örnekler olmuştur. Bu bağlamda, derlediği oyun, müzik, giyim-kuşam ve aksesuar repertuarını sahne prodüksiyonlarının özgün bir kaynağı haline getirdi. Yönetmenliğini üstlendiği *Yörüklerde Oyun Geleneği* ve prömiyeri 2015 yılında 29. Uluslararası İzmir Festivali'nde yapılan, şahin Ünal ile yönettiği *Üç Mehmet'in Dansı* gibi projeler, bu kapsamda dikkat çeken en önemli çalışmalardır.

Karademir, halk oyunları öğretim yöntem ve tekniklerini, teorik donanımıyla harmanlayarak bütüncül bir uygulama anlayışı geliştirdi. Geleneksel dansları öğretirken, yalnızca figürler ve hareketler üzerine değil, aynı zamanda oyunun genel yöre bilgisi, geleneksel biçimsel formu, varyantları, yöresel giyim-kuşam, müzik ve ritim gibi unsurlarına dair kapsamlı bir içerik sundu. Ayrıca her yıl düzenlediği alan araştırmalarıyla öğrencilerini geleneksel pratiklerle doğrudan temas ettirmiş, onların teorik ve uygulamalı bilgilerini pekiştirmişti.

Karademir ve Cengiz Aydın Türk Halk Oyunları Bölümü öğrencileri ile

Slovenya araştırmasında Cengiz Aydın ile röportaj

Kadri Dalı ve Sabri Yetkin¹ ile *Zeybeklik* üzerine sohbet

2015-2016 öğretim dönemi öğrencileriyle
Aydın/Germencik-Dağyeni Köyü Araştırması

---

¹ Dr. Öğr. Üyesi. *Ege'de Eşküyalar* (2019) kitabında, 19. ve 20. yüzyıl Osmanlı tarihinde Ege Bölgesi'nde yaygınlaşan eşkıyalık hareketlerini, özellikle Çakırcalı Mehmet Efe'nin halk arasındaki rolünü sosyal, siyasal ve ekonomik bağlamda incelemiştir. Kitap, dönemin türküleri, resimleri ve fotoğraflarıyla zenginleştirilerek eşkıyalığın toplumsal yansımalarına geniş bir perspektif sunar.

2015-2016 öğretim dönemi öğrencileriyle Aydın/Germencik-Dağyeni Köyü düğün gelenekleri araştırması

Öğrencilerle Aydın/Germencik-Dağyeni Köyü kadın giyimi araştırması

Sivil toplum kuruluşlarında edindiği deneyimi akademik hayatına taşıyan Karademir, alana yönelik bilimsel yaklaşımını saha çalışmalarıyla birleştirerek, geleneksel dansların bilimsel yöntemlerle

incelenmesi, korunması ve aktarılmasında öncü bir figür olarak Türk Halk Oyunları alanına önemli katkılar sağladı.

2. Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Geleneksel Giyim-Kuşam Atölyesi ve Karademir'in Katkıları

Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı bünyesinde, Dr. Cengiz Aydın tarafından 1996 yılında kurulan Geleneksel Giyim-Kuşam Atölyesi, halk oyunları sahne prodüksiyonları için geleneksel kostümlerin üretildiği ve bu alanda önemli çalışmaların yürütüldüğü bir merkez olmuştur. Bu atölye, hem akademik bir araştırma alanı olarak hem de uygulamalı bir eğitim sahası olarak dikkat çekmiş, geleneksel Türk giyim-kuşamının korunması ve yaşatılması adına pek çok önemli faaliyete ev sahipliği yapmıştır.

Atölyenin en önemli destekçilerinden biri olan Abdurrahim Karademir, sahip olduğu geniş giysi koleksiyonu ve geleneksel giysi araştırmalarından elde ettiği bilgilerle atölyenin çalışmaları için temel bir kaynak oluşturmuştur. EKİN Gösteri Topluluğu'nun sahne prodüksiyonlarında kullanılan kostümlerin tasarım ve üretiminde, Karademir'in koleksiyonunda bulunan giysilerin kalıp ve kesim örneklerinden büyük ölçüde yararlanılmıştır. Koleksiyonunda bulunmayan parçalar ise geleneksel formlara uygun biçimde, özenle araştırılarak temin edilmiş ve üretilmiştir. Bu süreçte Karademir, hem akademik bilgisi hem de uygulamalı deneyimiyle, kumaş seçiminden nakış işçiliğine kadar tüm aşamalarda aktif bir rol üstlenmiştir. Özellikle geleneksel başlıkların yapımı konusunda gösterdiği titizlik,

kültürel mirasın ayrıntılara verilen önemle nasıl korunabileceğinin bir örneği olmuştur.

Geleneksel Giyim-Kuşam Atölyesi, 2015 yılında kapandığında, Karademir, bu alandaki birikimini sürdürmek ve daha bağımsız bir şekilde çalışmalarını devam ettirmek amacıyla kendi kostüm atölyesini kurmuştur. Bu atölyede, halk oyunlarına yönelik kostümlerin üretimine dair yıllar içinde geliştirdiği bilgi ve becerileri daha geniş bir çerçevede uygulama imkânı bulmuştur. Özellikle Ege Bölgesi'nin halk oyunları toplulukları için hazırlanan zeybek kostümleri, geleneksel detaylara sadık kalınarak tasarlanmış ve aksesuarlarıyla birlikte titizlikle üretilmiştir. Bu süreçte Karademir, her bir kostüm parçasının yerel özellikleri ve tarihsel bağlamını gözetmiş; kullanılan kumaş, desen, dikiş ve aksesuarların gelenekle uyumlu olmasını temel bir ilke olarak benimsemiştir.

Karademir'in atölyesinde üretilen kostümler, sadece sahneye uygun giysiler değil, aynı zamanda geçmişin izlerini taşıyan kültürel mirasın birer temsilcisi olmuştur. Özellikle zeybek kostümlerinin ayrıntılı modelleri, yalnızca Ege Bölgesi'ndeki topluluklar tarafından değil, Türkiye'nin farklı bölgelerinde de örnek alınmıştır. Bu çalışmalar hem yerel kültürlerin zenginliğini yansıtmakta hem de bu kültürlerin sahne aracılığıyla geniş kitlelere ulaştırılmasına katkı sağlamaktadır.

Karademir, takı ve aksesuarların üretiminde de aynı titizliği sürdürmüş, kendi koleksiyonunda bulunan nadide parçaları model alarak, bu eserlerin aslına en yakın şekilde yeniden üretilmesini sağlamıştır. Bu yaklaşım, geleneksel estetiğin ve işçiliğin korunması

adına büyük önem taşımış, aynı zamanda günümüz uygulamalarına ilham vermiştir. Karademir'in eşinin de desteğiyle yürüttüğü bu çalışmalar, aile içindeki iş birliğini bir kültür aktarımı modeli haline dönüştürmüştür.

Atölye, yalnızca bir üretim merkezi olmanın ötesinde, aynı zamanda bir araştırma ve eğitim platformu olarak da hizmet vermektedir. Karademir, burada yürüttüğü faaliyetlerle, geleneksel giyim-kuşam kültürünün sadece korunması değil, aynı zamanda yeniden yorumlanması gerektiğini savunmuş; bu bağlamda yenilikçi projelere de destek vermiştir. Geleneği yaşatmak ve yaşayan geleneği canlı tutmak ilkesi, onun kültürel miras çalışmalarındaki temel motivasyon kaynağı olmuştur.

Abdurrahim Karademir'in Geleneksel Giyim-Kuşam Atölyesi'ne ve ardından kendi atölyesine yaptığı katkılar, sadece bir zanaatın değil, aynı zamanda bir kültürel birikimin gelecek nesillere aktarılması adına büyük bir öneme sahiptir. Onun özenle yürüttüğü çalışmalar, geleneksel Türk giyim-kuşamının tarihsel ve kültürel değerini koruma çabasının somut örneklerini oluşturmaktadır.

3. Abdurrahim Karademir'in Ege Üniversitesi Etnografya Müzesi'ne Katkıları

Anadolu ve Balkanlardaki halk çalgıları, halk oyunları, geleneksel giyim kuşam ve halk müziği gibi kültürel öğelerin derlenmesi, arşivlenmesi ve sunulması amacıyla hayata geçirilen kapsamı geniş bir projeye ev sahipliği yapmıştır. Bu proje, Devlet Planlama Teşkilatı tarafından desteklenen 04-DPT-007 kodlu

“Anadolu ve Balkanlarda Halk algıları, Halk Oyunları, Geleneksel Giyim Kuşam ve Halk Müziği Müzesi ve Arşiv Oluşturulması Uluslararası Araştırma Projesi” kapsamında gerçekleştirilmiştir. Karademir’in araştırmacı olarak yer aldığı projenin yürütülmesinde, Ege Üniversitesi Türk Halk Oyunları Bölümü öğretim elemanlarından oluşan bir araştırma grubu da önemli bir rol oynamıştır ve projeyi o dönemdeki unvanıyla Dr. Cengiz Aydın yönetmiştir.

Proje kapsamında, Yunanistan, Bulgaristan, Hırvatistan, Sırbistan, Macaristan, Arnavutluk, Kosova, Bosna-Hersek, Kuzey Makedonya ve Moldova gibi Balkan ülkelerinde gerçekleştirilen detaylı araştırmalar sonucunda, bu coğrafyada var olan halk giysileri ve çalgıları tespit edilerek derlenmiştir. Bu materyallerin fiziksel olarak toplanması, bir envanter haline getirilmesi ve Ege Üniversitesi Etnografya Müzesi’ne kazandırılması süreçlerinde araştırma ekibi ve Karademir büyük bir titizlikle çalışmış ve müzenin kurulmasında başat bir rol üstlenmiştir.

Müzenin sadece bir koleksiyon alanı olmasının ötesine geçerek bir bilimsel ve kültürel araştırma merkezi haline gelmesi amaçlanmış ve bu doğrultuda birçok sergi ve etkinlik gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda, Prof. Dr. M. Öcal Özbilgin’in müdürlüğü döneminde, müzede Karademir’in özellikle *Zeybek kültürü* üzerine odaklanılan sergileri büyük ilgi görmüştür. Bu sergilerde, Zeybeklik kültürünün sosyal, tarihi ve sanatsal boyutları detaylı bir şekilde ele almış; giyim kuşam alışkanlıklarından yaşam biçimlerine kadar geniş bir çerçevede sergilemiştir. Zeybeklerin sosyal dans olarak tarihsel gelişimi, bu dansın bugünkü durumu ve bu kültüre ait giysilerin çağdaş

yansımaları gibi çeşitli konuları, zengin görsel materyallerle destekleyerek ziyaretçilere sunmuştur.

Bu bağlamda, müze; sadece bir sergi alanı olmanın ötesinde, geleneksel halk kültürünün akademik çerçevede ele alındığı, çok yönlü bir araştırma ve öğretim merkezi olarak da faaliyet göstermektedir. Sergilerde, halk oyunları ve çalgıların tarihsel ve toplumsal boyutlarının yanı sıra, bunların çağdaş sanat ve tasarım anlayışıyla yeniden yorumlanması da öne çıkarılmıştır. Bu çalışmalar, Ege Üniversitesi'nin kültürel mirası koruma ve yayma misyonunun önemli bir parçası olarak bilinmektedir.

Ege Üniversitesi Etnografya Müzesi, Anadolu ve Balkanları kapsayan geniş coğrafyada önemli bir kültürel belleğin temsilcisi olarak faaliyet göstermektedir. Geleneksel giyim kuşam ve çalgıların belgelenmesi ve bu unsurların akademik bir perspektifle ele alınarak gelecek nesillere aktarılması noktasında önemli bir rol oynayan müzede, halk kültürüne dair çok yönlü bir yaklaşım benimsenmiş ve bu alandaki çalışmalarıyla Abdurrahim Karademir'in çalışmaları uluslararası boyutta takdir görmüştür.

4. Eğitim Yayınları ve Halk Oyunlarının Belgelenmesi

2002 yılında Servet Kasetçiliğin yapımcısı Ramazan Servet ile tanışan Karademir, halk kültürüne olan derin ilgisi ve halk oyunlarının yaygınlaşması için yürüttüğü çalışmalarına yeni bir boyut kazandırmıştır. Bu dönemde, Türk Halk Oyunları Bölümü'nün kurucusu ve bölüm başkanı Dr. Cengiz Aydın ile gerçekleştirilen görüşmeler, halk oyunları alanında akademik ve uygulamalı eğitim

yayınlarının temellerini atılmasını sağlamıştır. Bu işbirliği neticesinde, Türk Halk Oyunları Bölümü EKİN Topluluğu tarafından sergilenen gösterilerin VCD formatında kaydedilerek eğitim materyali haline getirilmesi amacıyla çalışmalar başlatılmıştır.

Bu kapsamda özenle hazırlanan ve zengin bir içeriğe sahip olan bu eğitim yayınları, halk oyunlarının öğretimi için önemli bir başvuru kaynağı haline gelmiştir. “EGE” adıyla hazırlanan bu serinin ilk ürünü, Belgelerle Eğitim CD’si olmuş ve içerisinde şu oyunların eğitimi yer almıştır: *Eski Harmandalı, Sabahın Seher Vakti, Çandarlı, Ötme Bülbül, İki Parmak, Bıçak Oyunu, Zaptiyeler Süslü Jandarma, Çiftetelli, Çökertme, Tosun Mehmet, Satioğlu, Çekirge, Kıvrak Kerimoğlu, Evlerin Önü, Zerdalı, Yansın Bodrum, Keklik, Çömlek Kırkıran Boğazı (Çobanın Sevdası), Evlerine Ben Varamadım, Dut Ağacı, Azimem, Çek Deveci, Ardiç Arası, Gelin Başı, Ardiçliktir Evleri ve Desti İçinde Pekmez.*

Sanat yönetmenliğini Karademir’in, yönetmenliğini ise çekim ekibinden Tahsin İşbilen’in üstlendiği bu yayınlar, alanlarında uzman kaynak kişilerin desteğiyle zenginleştirilmiş, Türk Halk Oyunları Bölümü öğretim elemanlarının sahneleme ve düzenlemeleriyle akademik bir perspektif kazanmıştır.

Halk Oyunları Eğitim Yayınları Karademir’in sanat yönetmenliği ve yönetmenliğini üstlendiği toplamda 14 VCD’den oluşan bu eğitim serisinin diğer ürünleri ise şu şekilde sıralanabilir:

- Belgelerle Zeybek Öğreniyorum BODRUM-1² (Yönetmen) (2004)
- Belgelerle Zeybek Öğreniyorum AYDIN-1³ (Yönetmen) (2005)
- Türk Halk Oyunları Bölümü EKİN Topluluğu Türk Halk Oyunları Serisi “TOKAT”- “KARADENİZ”⁴ (Sanat Yönetmeni) (2002)
- Belgelerle Zeybek Öğreniyorum BODRUM-2⁵ (Yönetmen) (2004)
- Belgelerle Zeybek Öğreniyorum AYDIN-2⁶ (Yönetmen) (2005)
- T.H.O. Bölümü EKİN Topluluğu T.H.O. Serisi “HALAYLAR”⁷ (Yönetmen) (2003)
- Belgelerle Zeybek Öğreniyorum İZMİR-1⁸ (Yönetmen) (2004)
- Belgelerle Zeybek Öğreniyorum MUĞLA⁹ (Yönetmen) (2004)
- Seymenler – Seymenler ve Kaşık Oyunları-1¹⁰ (Yönetmen) (2005)

² VCD’de bulunan oyunlar: Çökertme, Karabiberim, Keklik, Bodrumlu Kerimoğlu (Kıvrak Kerimoğlu), Evlerinin Önü Mersin, Koca Kavak ve EÜ EKİN Topluluğunun toplu gösterisi yer almaktadır.

³ VCD’de bulunan oyunlar: Aydın Zeybeği (Karma), Koca Arap Zeybeği, Gündüslü’nün Çeşmesi (Kadın Oyunu), Ataköy Zeybeği, Et Aldım (Kadın Oyunu), Bozdoğan Serenler Zeybeği, Yörük Ali Zeybeği, Elifoğlu Zeybeği

⁴ VCD’de bulunan oyunlar: Tokat: Köroğlu, Simsim, Daldalan, Temurağa, Sallangel, Karadut, Hoplatma, Üçayak, Kırat, Bıçak Oyunu, Tokat Ağırması (Omuz H.), Kızık Halayı, Davulcular (Kırşehir)-Kastamonu, Karadeniz: Ceymakçur, Kız Sallama, Kaçkar, Bakoz, Balıkçılar (Koreografi), Horon Kurma, Kız Horonları, Kozan Gel, Tonya, Laz Berber (Seyirlik), Çandır Tüfek, Kız Sallama Horonu, Sıksaray, Giresun Karşılması

⁵ VCD’de bulunan oyunlar: Satioğlu, Tosun Mehmet, Demirciler, İstanbul’dan Gelir Geçer Kayıklar, Şahboylum, İleman Çalıları, EÜ EKİN Topluluğunun toplu gösterisi

⁶ VCD’de bulunan oyunlar: Kadioğlu zeybeği, İnce Memet (Kadın Oyunu), Yağmur Yağdı Zeybeği, Fatma Gelin (Kadın Oyunu), Yağar Yağmur Zeybeği, Tekeler Zeybeği, Soğukkuyu Zeybeği, Giysilerin Tanıtımı

⁷ VCD’de bulunan oyunlar: Dügün (Zozan, Aşırma, Gerdek Gecesi (Koreografi-Beste), İş Oyunları, Deme-Çevirme, (Koreografi-Beste), Kısır Gelin (Ağıt/Diyarbakır), Kabus (Beste), Şah-ı Merdan (Deyiş), Cizire Botan, Nare (Van), Hakkari (Dolabe, Keje, Hiroke, Salagani, Hesbi Beyzade, Koçeri (Şivan-Yar Harina), Şere, Tarla Dansı (Koreografi-Beste), Kaplumbağa, Bew bew, Bitlis (Bilis’te Beş Minare, Sıppi, Gazali, Papuri, Kavaş, Ağır Gövenk, Garzani, Harkuşla (Meletan-Meyremo-Motgane), Elazığ (Çayda Çıra, Gamzader, O Yanı Pembe)

⁸ VCD’de bulunan oyunlar: Harmandalı, Feraye, Çandarlı Zeybeği, Kırmızı Buğday, Yunt Dağları, Hürmüz, Kordon Zeybeği

⁹ VCD’de bulunan oyunlar: Muğla Zeybeği, Muğla Zeybeği Kadın Oyunu, Kerimoğlu Zeybeği, Kerimoğlu Zeybeği Kadın Oyunu, Kadioğlu Zeybeği, Sürmelime Zeybeği Kadın Oyunu, İnceoğlu Zeybeği, Deniz Üstü Köpürür Kadın Oyunu,

- T.H.O. Bölümü EKİN Topluluğu Türk Halk Oyunları Serisi
- KONYA-İÇEL “Kaşık Oyunları”¹¹ (Yönetmen) (2003)
- Belgelerle Zeybek Öğreniyorum İZMİR-212 (Yönetmen) (2004)
- Seymenler – Seymenler ve Kaşık Oyunları-2¹³ (Yönetmen) (2005)
- Belgelerle Zeybek Öğreniyorum DENİZLİ-1¹⁴ (Yönetmen) (2007)
- Belgelerle Zeybek Öğreniyorum DENİZLİ-2¹⁵ (Yönetmen) (2007)

---

¹⁰ VCD’de bulunan oyunlar: Hüdayda, Topal, Çiçek Dağı, Sarı Yıldız, Su Sızıyor, Konyalı, Getir Berber, Kesik Çayır, Ankara’da Divan Ayağı, Tiridine Bandım (Kız), Ayaş Yollarında, Hey Onbeşli, Mor Koyun, Menekşe Koymuşlar, Aslan Mustafa, Sille

¹¹ VCD’de bulunan oyunlar: Sarı Yaylam, Konya (Kozandağı, İnce Çayır, Aslan Mustafam, Kabak); Anamur (Gökkarga, Sarıkız, Urfani, Kesik Çayır, Gasavet, Anamur Yolları); Silifke (Korkuluk, Türkmen Kızı, Çay Zeybeği, Tek Zeybek, Keklik, Kullar Olam, Keklik Mengisi, Yayla Yolları, Silifke Sallama, Portakal zeybeği, Ham Çökelek, Silifke’nin Yoğurdu)

¹² VCD’de bulunan oyunlar: Ötme Bülbül, Hazeli, Eski Harmandalı, Hantuman, Süslü Jandarma, Koca Ümmet, Harmandalı

¹³ VCD’de bulunan oyunlar: Misket, Çekirge, Şeker Oğlan, Atım Araptır, Karpuz Kestim, Halime Kız, Dalları Bastı Kiraz, Odana Serdim Halı, Halkalı Şeker, Pancar Pezik, Denize Dalmayınca, Elmaların Yongası, Karaman’ın Bayırına, Silifke Sallaması, Ham Çökelek, Keklik, Tiridine Bandım (Erkek)

¹⁴ VCD’de bulunan oyunlar: Tavas Zeybeği, Yağar Yağmur Zeybeği, İbrahim Usta Zeybeği (Abaz Zeybeği), Alyazmam Zeybeği, Acıpayam Zeybeği, Grandağı Zeybeği (Zurna Ağır)

¹⁵ VCD’de bulunan oyunlar: Sarı Çamın Dalları, Et Aldım, Evlerine Ben Varamadım, Siyah Makarada İpliğim, Cemilem, Damardı, Kara Üzüm Salkımı (Azimem), Ardıc Arasında Biter Naneler, Ardıçlıktır Evleri, Testi İçinde Pekmez, Masit Kırığı, Giysi Tanıtımı

5. Araştırma ve Derleme alışmaları

Abdurrahim Karademir, araştırma ve derleme çalışmalarının ilk dönemlerini şu sözlerle anlatmaktadır: “Ben Ahmet akır sayesinde folklor araştırmacılığına adım attım... Halkevlerinin rnek Grubu’nun özel bir gösterisine davet edildim ve orada Ahmet akır’la tanıştım. Ahmet akır, zeybek danslarına olan ilgisinden dolayı beni bulmuş... Hemen orada kendisine iki oyun öğrettim; öyle tanışmış olduk. 80’li yıllarda ilk halk oyunları orkestrasyonunu oluşturduğumuz zamanlarda iyi bir müzisyen olan ve kaval alan zer Uluçınar’ın Gazi’den sınıf arkadaşı olan Yaşar Doruk, böyle bir orkestra kurduğumuz için gittiğimiz bir eğitim toplantısında bizi örnek gösterdi ve takdir ettiğini söyledi. İki de folklor araştırmacılığımda etkili olan isimlerdir” (Karademir’le yapılan görüşme, 2019).

Abdurrahim Karademir için kişilerarası etkili iletişim, yaşamını üzerine kurduğu temel unsurlardan biridir. Kaynak kişilerle veya bu kişilere ulaşmak için kullandığı bağlantılarla oluşturduğu içten ve samimi diyaloglar sayesinde bilgiye ulaşma yeteneği dikkat çeker. Karademir, bilimsel araştırma yöntemlerinde bir araştırmacıda bulunması gereken tüm nitelikleri doğal yapısında barındırmaktadır. Uzun yıllar boyu edindiği deneyim ve donanımla, araştırmalarını çok yönlü ve titiz bir şekilde yürütür. Karademir, kaynak kişiden yeterli bilgi alamayacağını sezdiği durumlarda, araştırma tarihini ertelemek ya da grseceği kişiyi değiştirmek gibi kendi ölçütlerine göre hareket etmeyi prensip edinmiştir.

Araştırma Yöntemleri ve Tavrı

Karademir, sabır ve özenle yürüttüğü araştırma çalışmaları boyunca kendi özgün araştırmacı üslubunu geliştirmiştir. Bilinmeyeni ortaya çıkarma, bilinen bilgileri biriktirip düzenli bir şekilde saklama Karademir'in en öne çıkan özelliklerindedir. Topladığı somut ve somut olmayan kültürel malzemeleri bir araya getirerek bu öğeler arasında kültürel bağlantılar kurar ve bu bilgileri değerlendirir. Özgünlük ve orijinallik onun araştırma anlayışında daima öncelikli kavramlar olmuştur. Olaylara açık fikirli bir yaklaşımla ve çok yönlü bakabilme becerisiyle yaklaşır; bu özellikleri araştırma çalışmalarındaki tavrını da şekillendirmiştir.

Karademir, elde ettiği tüm bilgi ve etnografik malzemeyi son derece dikkatle organize eder. Bilgiyi düzenli ve sistematik bir biçimde koruma anlayışı onun araştırmalarının niteliğini artıran önemli bir faktördür. Karademir'e göre düzenlenmemiş bir bilginin değeri yoktur ve bu anlayış, onun araştırmaları boyunca rehberlik etmiştir.

Önemli Kaynak Kişiler ve Deneyimler

Karademir, geleneksel danslar üzerine yaptığı derlemelerde unutmadığı bazı önemli kaynak kişilerden bahsetmiştir. Örneğin, Kenan Can, yarattığı yaratıcı figürlerle Karademir'i etkileyen bir dansçıdır. Ayrıca Aydın'da yaşayan Abdal müzisyen zurnacı Hüseyin Doğan'ın, dansçıyla birlikte inanılmaz figürler sergilediğini belirtmiştir. O dönemde kamera olanaklarının kısıtlı olması nedeniyle bu performansları belgeleyememiş olması Karademir'in unutmadığı bir eksikliktir.

Karademir, köy seyirlik oyunlarının, geleneksel halk oyunlarının ve giyim-kuşamın araştırılması, derlenmesi ve bunların sahneye aktarılması konularında yoğunlaşmıştır. Sahneleme kurallarına uygun tematik çalışmalar yapmayı öncelikli bir görev olarak görmekte ve bu anlayışla çalışmalarını yürütmektedir. Alan araştırmaları sonucunda elde edilen verilerin düzenli bir şekilde arşivlenmesi ve repertuvara kazandırılması onun önem verdiği bir başka önemli unsurdur.

Saha Araştırma Örnekleri

Bursa/Keles Türkmen Oyunları, Ege Bölgesi, Kırşehir, Doğu Karadeniz illerinden Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane, Bayburt, Tokat, Amasya halk oyunları, geleneksel giyim kuşam, seyirlik oyunlar, Samahlar ve halk müziği, kısacası Anadolu'nun hemen hemen her yerinde *özellik arz eden* bölgelerine ait kültürel ürünleri saha çalışmalarıyla tespit etmiş ve derlemiştir. Bu alan araştırmalarından bazıları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- **27.02-03.03.1997:** Burdur Aziziye Köyü seyirlik oyunlar, halk oyunları ve halk müziği kişisel araştırması.
- **01-11.02.1997:** Artvin ili ve ilçelerinde alan araştırması.
- **1999:** Manisa/Demirci bölgesinde kostüm takı ve aksesuarların tanıtımı ve satışı için araştırma.
- **24-27.03.1999:** Antalya'da oyun, müzik ve giyim araştırması.
- **02-06.03.1999:** Denizli ve Aydın illerine halk oyunları araştırması.
- **18.01.2000:** İzmir/Soma'ya Barana oyun ve müziklerini belgelemek amacıyla yapılan alan araştırması.

Karademir'in bu çalışmaları, Anadolu'nun hemen hemen her bölgesine özgü kültürel unsurların titizlikle belgelenmesi ve saklanması yönünde önemli bir kültürel miras oluşturmuştur.

Kazdağları Hacıasanlar Köyü *Hidrellez* geleneği

Tokat/Merkez zurna yapımcısı

Sivas/Zara-Karacahisar Köyü gelin ve damat geleneksel giyim-kuşamı

Muğla/Milas-Çomakdağ-Kızıllağaç Köyü düğün geleneği

Trabzon/Merkez Horon araştırması

UNESCO'nun “Yaşayan İnsan Hazinesi Kültürel Miras Taşıyıcısı” seçtiği Hayri Dev'in çam düdüğü icrası (Denizli/Çameli/Gökçeyaka Köyü)

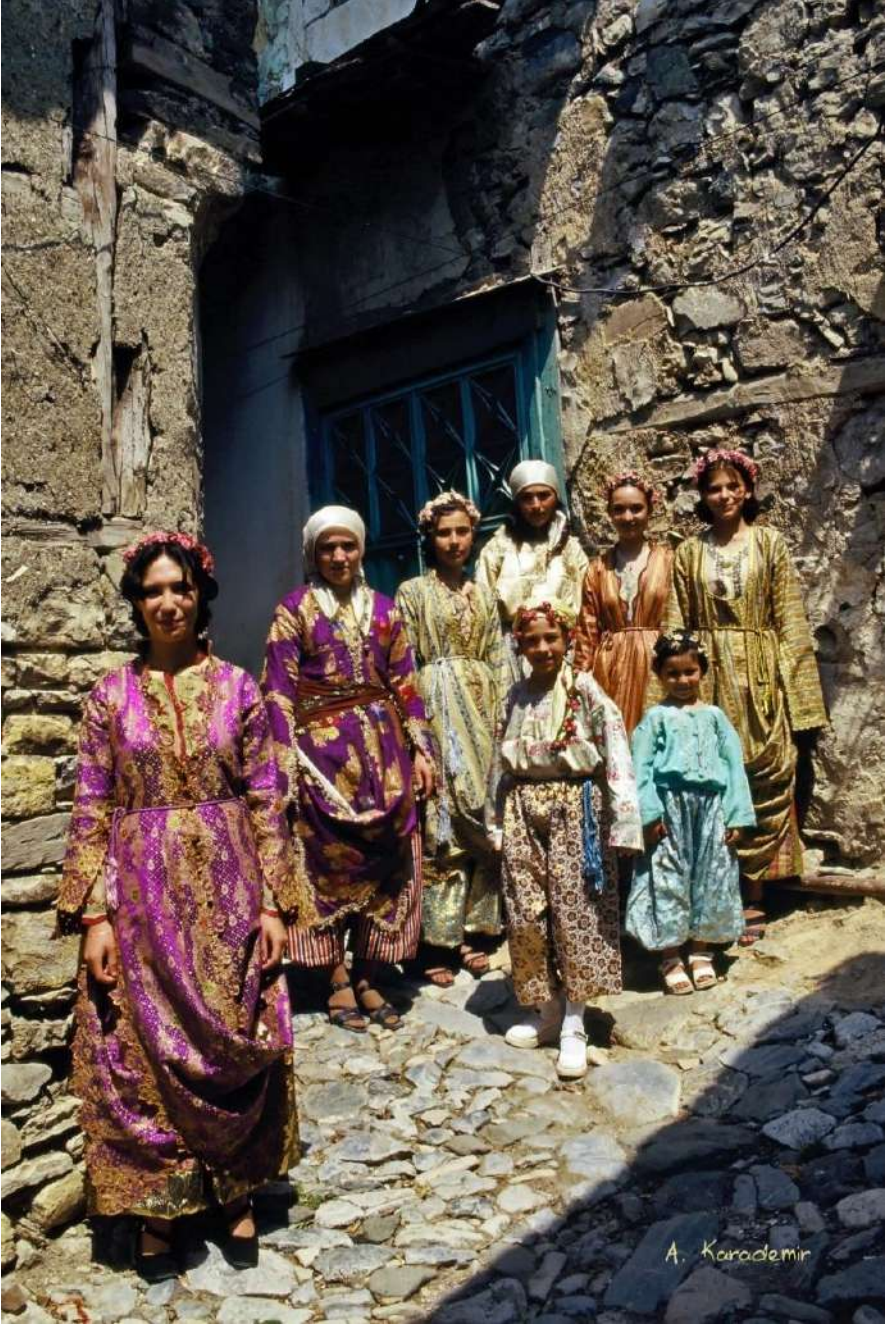
Balıkesir/Dursunbey-Sağırlar Köyü *Gelin Göçürme*

Aydın/Çine-Dutluoluk Köyü tahtacıları

Bursa/Keles-Kıranışıklar Köyü araştırması

Soma-Darkale Köyü geleneksel giyim kuşamı

Kütahya Zeybek Alayı

Japon araştırmacılarla birlikte yapılan Muğla/Milas-Çomakdağ Köyü araştırması

6. Araştırma Projeleri

Abdurrahim Karademir'in araştırma projeleri, bireysel çabalarla başlamış olup zamanla kurumsal iş birlikleriyle zenginleşmiş ve bilimsel bir temele oturmuştur. Bu çalışmaların temelinde, T.C. Kùltür Bakanlığı Halk Kùltùrlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Mùdùrlùęù (HAGEM) ile Ege Ùniversitesi Devlet Tùrk Musikisi Konservatuvarı (EÜDTMK) gibi önemli kurumlarla gerçekteştirilen ortak protokoller öne çıkmiştır.

Abdurrahim Karademir'in bilimsel çalışmaları, halk oyunlarının derlenmesi ve repertuara kazandırılması, halk kùltürü mirasının korunması ve gelecek nesillere aktarılması konusunda önemli bir yere sahiptir. Aşağıda, Karademir'in öne çıkan projeleri ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır:

HAGEM ile Gerçekteştirilen Araştırmalar (1986-1993)

1986-1993 yılları arasında HAGEM ile Hatay, Adana, Mersin, Aydın, Muğla ve Denizli illerini kapsayan geniş çapta alan araştırmaları yürütmüştür. Bu çalışmalar, halk oyunları repertuarının zenginleştirilmesine katkı sağlamış ve birçok sahneleme çalışmasına temel oluşturmuştur.

Muğla İli ve Çevresi Alan Araştırması (1995)

1995 yılında, T.C. Kùltür Bakanlığı HAGEM ile EÜDTMK arasında imzalanan ortak protokol kapsamında yürütölen bu proje, halk oyunları alanında önemli bir çalışma olarak öne çıkmiştır. Karademir, bu proje kapsamında bir araştırmacı olarak görev almış ve *Fethiye Çek Deveci* oyununun repertuara kazandırılmasını sağlamıştır.

Ayrıca, Bodrum erkek ve kadın zeybek oyunlarının derlenmesi de bu projenin önemli bir başka çıktısı olmuştur.

Uluslararası Halk Kültürü Araştırma Projesi (DPT 04-DPT-007)

Devlet Planlama Teşkilatı fonuyla desteklenen ve yürütücülüğünü Dr. Cengiz Aydın'ın yaptığı bu proje, “Anadolu ve Balkanlarda Halk Çalgıları, Halk Oyunları, Geleneksel Giyim Kuşam ve Halk Müziği Müzesi ve Arşiv Oluşturulması” adı altında uluslararası düzeyde çalışmalar içermektedir. Abdurrahim Karademir, bu projede halk oyunları bölümü araştırmacılarından biri olarak görev almış, Yunanistan, Bulgaristan, Hırvatistan, Sırbistan, Macaristan, Arnavutluk, Kosova, Bosna-Hersek, Makedonya ve Moldova’dan halk giysileri ve çalgıların toplanması, analiz edilmesi ve bir araya getirilmesi sürecinde önemli katkılar sağlamıştır. Bu çalışmalar, Ege Üniversitesi Etnografya Müzesi’nin kurulmasına büyük ölçüde katkıda bulunmuştur.

Muğla/Milas-Çomakdağ-Kızılağaç Köyü

Eğitim ve Araştırma Projeleri (1993 Sonrası)

Karademir'in akademik hayata adım attığı 1993 yılından itibaren gerçekleştirdiği çalışmalar hem yerel hem de bölgesel düzeyde halk oyunları ve çalgılarına yönelik önemli katkılar sunmuştur. Bu kapsamda şu projeler dikkat çekmektedir:

İzmir Merkez ve evresi Halk Oyunları Araştırması:

EÜDTMK Bilimsel Araştırma Projesi'nin bir parçası olarak, Prof. Dr. M. Öcal zbilgin ile birlikte İzmir Merkez ve çevresinde (Seferihisar, Menemen, Bergama, Torbalı, demiş, Tire) gerçekleştirilen bu çalışma, bölgedeki zeybek oyunlarının dokümantasyonuna önemli katkı sağlamıştır.

Tokat ve Rize Halk algıları Araştırması:

EÜDTMK fonuyla, algı Yapım Bölümü Öğr. Gör. Veyis Yeğin ile birlikte yrtlen bu proje, Tokat ve Rize illerine odaklanarak halk algılarının derlenmesi ve analiz edilmesini amaçlamıştır.

Tahtacı Kültürü Araştırması:

Karademir, EÜDTMK fonuyla gerçekleştirilen bu projede, Öğr. Gör. Dr. Gani Pekşen ile Isparta, Antalya, Mersin, Bergama, İzmir, Aydın, Edremit ve Ayvalık gibi Tahtacı kültürünün yaygın olduğu bölgelerde derleme çalışmaları gerçekleştirmiştir. Bu projede, halk oyunlarının yanı sıra, Tahtacı kültürünün giyim-kuşam özellikleri ve algıları da detaylı bir şekilde ele alınmıştır.

Abdurrahim Karademir'in gerçekleştirdiği bu çalışmalar, hem Türk halk kültürünün akademik olarak incelenmesine önemli bir katkı sağlamış hem de gelecek kuşakların bu mirastan faydalanmasını

kolaylaştırmıştır. Halk oyunları, çalgılar ve giyim-kuşam gibi farklı alanlarda derinlemesine yapılan bu çalışmalar, Türk halk kültürünün ulusal ve uluslararası düzeyde tanınmasına önemli katkılar sunmuştur.

7. Geleneksel Anadolu Kültürünün Uluslararası Tanıtımı

1980’li yıllardan itibaren Avrupa’nın hemen her ülkesinde halk oyunları festivalleri düzenleyerek Anadolu kültürünü tanıtmaya ve temsil etme görevini önemle üreten Abdurrahim Karademir, elde ettiği dostluklar ve kurduğu iş birlikleri sayesinde sayısız projeye imza atmıştır. Kendi kültürünün diğer toplumlar tarafından bilinmesini çok önemseyen Karademir, yurt dışından gelen araştırmacılara rehberlik ederek, ülkesi Türkiye’nin kültürel zenginliklerini karış karış gezip tanıtmış ve bu sayede önemli kültürlerarası bir köprü kurmuştur.

Japonya Ulusal Halk Dansları Federasyonu ile Yürütülen Çalışmalar

1996 yılında, Japonya Ulusal Halk Dansları Federasyonu’ndan gelen araştırmacılarla birlikte Çorum ilinde ve çevresindeki ilçelerde başlatılan çalışmalar, Türk ve Japon halk danslarının kültürel etkileşim boyutunu ele alan ilk önemli adımlardan biri olmuştur. Japonya’da halk danslarını araştırmak ve tanıtmak amacıyla 1956 yılında kurulan ve Eğitim ve Bilim Bakanlığına bağlı olan bu federasyonun, 40.000’e yakın üyesi bulunmakta ve ülkenin her bölgesinde temsilcilikler faaliyet göstermektedir. Bu yapı, dans temelli sosyal eğitim programlarına destek vermekle kalmayıp çeşitli organizasyonlar düzenlemektedir.

Abdurrahim Karademir, Merih Oldaç ile 2014, 2016 ve 2019 yıllarında Japonya’nın Tokyo, Yamaguchi, Kyushu, Osaka ve Kyoto

gibi şehirlerinde gerçekleştirilen Japonya Halk Dansları Federasyonu tarafından organize edilen seminer ve workshop çalışmalarına katılarak erkek zeybek dansları üzerine konferanslar ve pratik uygulamalar yürütmüştür. Bu çalışmaların özünü, Japon halkının geleneksel danslara olan ilgisini değerlendiren Karademir, şu ifadelerle açıklamıştır:

“Federasyonun düzenlediği bu eğitim programı kapsamında çeşitli derneklerden gelen üyeler, Balkan dansları başta olmak üzere, Bulgar, Romen, Macar, eski Yugoslavya, Polonya, Yunan, Gürcü, Kafkas dansları, Güney Amerika’dan Brezilya, Meksika danslarını yapıyorlar. Ben de onlara erkek zeybek danslarını öğretiyorum. Özellikle salon dansları yerine geleneksel danslara yönelik bir ilgi söz konusu. Tokyo Federasyonu bu festivali yılda dört kez yaparken, Japonya Federasyonu yaz ve güz olmak üzere yılda iki kez bu organizasyonu düzenliyor. Bu festivali izleyiciler için değil, kendileri için yapıyorlar” (Abdurrahim Karademir ile görüşme, 2019).

2019 yılında Yoshinari Murakami ile birlikte Urfa, Mardin ve Diyarbakır gibi Güneydoğu Anadolu illerinde, oyun kültürü üzerine geniş kapsamlı bir araştırma liderliği yapılmıştır.

Japonya Ulusal Halk Dansları Federasyonu ile Yürütülen Çalışmalar

Diğer Uluslararası Faaliyetler ve Kültürel Etkileşim

24-30 Kasım 1998 tarihleri arasında M. Öcal Özbilgin ile ortak çalışma grubuyla Mısır'da ve 2007 yılında Fas'ta düzenlenen konferanslara konuşmacı olarak davet edilmiştir. 2-29 Ekim 1999 tarihleri arasında Azerbaycan/Bakü Müzik Akademisi'nde araştırma faaliyetlerinde bulunarak önemli katkılar sunmuş, 2010 yılında Kıbrıs'ta Limasol Uluslararası Gençlik ve Kültürel Değişim Programı kapsamında çeşitli etkinlikler yürütmüştür. 2013 yılında Almanya'nın Stuttgart şehrinde gerçekleştirilen Zeybek Konferansı ve workshop çalışmaları hem Alman toplumu hem de Almanya'daki Türk toplulukları üzerinde derin bir etki bırakmıştır.

2015 ve 2017 yıllarında Fransa'da düzenlenen zeybek danslarına yönelik workshop ve eğitim seminerleri, Anadolu kültürünü tanıtım açısından kritik çalışmalar olmuştur. Avrupa Türk

Halk Oyunları Birliği (European Turkish Folk Dance Association) tarafından Almanya'nın Köln, Mannheim, Stuttgart, Karlsruhe, Ulm, Würzburg, Dillenburg Şehirlerinde ve BelĀika, İsviĀre, Portekiz gibi Avrupa'nın diğer ülkelerinden 35 kişilik bir katılımla düzenlenen eğitmenlik seminerinin ilkinde, *Zeybeklik tarihi, dansları ve bölgelere göre farklılıklarını* iŐlediđi Ā gün süren derslerinde arşivini paylaŐtı. Derleme ĀalıŐmalarını ve kırk yıllık birikimi olan orijinal kostümlerini ve giyim Őekillerini detaylı bir Şekilde aktararak oyun ĀalıŐması yaptı.

Yurtdışı organizasyon koordinatörlükleri de bulunan Karademir, 1980'li yıllardan itibaren Avrupa'nın neredeyse tüm ülkelerine halk oyunları festivalleri düzenlemiş, Almanya, Finlandiya Kaustinen, İtalya, Fransa, BelĀika, Hollanda, birĀok kez Macaristan, Yugoslavya (Bosna-Hersek/Hırvatistan-Makedonya), Yunanistan, Āek Cumhuriyeti ve Slovakya'da bulunmuştur. Polonya'da yarışma festival organizasyonu yapmış, Millî Eğitim Bakanlığına, Yükseköğretim Kurumuna bağlı okulların yurtdışı koordinasyonunu sağlamıştır. Ayrıca, genĀlik değişim programlarında karşılıklı halk oyunları, müzik eğitimleri ve workshoplar düzenlemiştir. 23-30 Mart 1998 tarihleri arasında Slovakya'da yapılan Uluslararası Değişim Programlarında kültürel aŐıŐveriŐ konulu toplantı ve seminerlere katılmıŐtır.

Ayrıca ĀalıŐtıđı kurum olan Ege Üniversitesi DTM Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü EKİN Gösteri Topluluğu'nun Amerika, Finlandiya, Almanya, İtalya, BelĀika, Fransa ve daha birĀok ülkesinde gerĀekleŐen yurtdışı faaliyetlerinde yönetmen, yönetmen yardımcısı, koreograf, eğitmen olarak bulunmuş,

aynı zamanda sahnede Füsun Aşkar'ın karakter makyajı uygulamasıyla Atatürk'ün canlandırmasını yapan model olarak zeybek danslarını sergilemiştir.

Karademir, Türk halk oyunlarının uluslararası tanıtımına yönelik çabalarıyla kültürel etkileşim, bilgi aktarımı ve barışçıl diyalog konusunda çok önemli bir misyon üstlenmiş ve bu çalışmalarıyla kalıcı izler bırakmıştır.

8. Paneller ve Söyleşiler

Abdurrahim Karademir, kültürel derinliği ve çok yönlülüğü ile halk kültürüne dair değerli bir bilgi birikimine sahiptir. Kariyerinin farklı aşamalarında, yalnızca akademik alanlarda değil, halk kültürüne dair bilgilerini geniş bir izleyici kitlesine sunarak toplumsal fayda sağlamıştır. Yurtiçinde ve yurtdışında gerçekleştirilen bir dizi seminer, panel ve söyleşilerle halk kültürümüzün önemli unsurlarına dikkat çekmiş, bu kültürün korunması ve geleceğe aktarılması adına önemli katkılarda bulunmuştur.

Karademir, 1998 yılında Burdur Folklor Araştırma Derneği (BURFAD) tarafından düzenlenen *Halk Kültürümüzün Dünü, Bugünü ve Sorunları* panelinde, halk kültürünün geçmişi, günümüzü ve karşılaştığı sorunlar hakkında kapsamlı bir sunum yapmıştır. Bu etkinlik, halk kültürünün sadece geçmişteki örneklerle değil, bugünkü sorunlarıyla da ele alınarak geleceğe yönelik bir bakış açısı geliştirilmesine katkı sağlamıştır. Bu tür etkinliklerde, halk kültürünün sadece bir gelenek olarak kalmaması gerektiğini, modern dünyanın

dinamikleri içinde nasıl yaşatılabileceğine dair önemli tespitlerde bulunmuştur.

2010 yılında, Kastamonulu ünlü davul sanatçısı Mahir Dağlı (Karayılan)'ın Avrupa'da elde ettiği başarıları araştırmak ve tanıtmak amacıyla yapılan *Karayılan'ı Anma ve I. Davul Şenliği*'nde, Karademir, katılımcılara Karayılan'ın kültürel ve sanatsal mirası hakkında bilgi sunarak, bu tür değerlerin nasıl uluslararası alanda tanınabilir olduğunu tartışmıştır. Bu konuşma, Türk halk müziği ve sahne sanatlarının globalleşen dünyada nasıl yer edindiğine dair derinlemesine bir bakış açısı sunmuştur.

2017 yılında İzmir'de düzenlenen *Türküleri ve Gelenekleriyle Anadolu'nun Hafızası* paneli, Karademir'in halk müziği ve türkülerinin, Anadolu'nun toplumsal hafızasında nasıl bir yer tuttuğunu vurgulayan bir etkinlik olmuştur. Burada, türküler ve geleneklerin, yalnızca geçmişi hatırlamak değil, aynı zamanda toplumsal belleği canlı tutma işlevini nasıl yerine getirdiği tartışılmıştır.

Karademir, aynı zamanda Bahçeşehir Üniversitesi Halk Oyunları Topluluğu Gençlik Spor Kulübü Derneği tarafından düzenlenen *Ustama Sağlık Buluşmaları* etkinliğine konuk olmuş ve zeybek kültürünü tüm yönleriyle ele almıştır. Zeybek, yalnızca bir dans değil, aynı zamanda bir sosyal yapı ve toplumsal kimlik meselesi olarak tartışılmıştır. Karademir, bu etkinlikte zeybekliğin tarihsel kökenlerinden başlayarak, toplumsal bağlamda nasıl evrildiğini ve çağdaş dünyada nasıl korunması gerektiğini kapsamlı bir şekilde anlatmıştır.

İzmir Büyükşehir Belediyesi Ahmet Piriştina Kent Arşivi ve Müzesi'nin (APIKAM) *Kent Söyleşileri* serisinde de yer almış, 2016 yılında *Ege'de Zeybekler* üzerine yaptığı konuşmada, zeybeklerin geleneksel kültür üzerindeki etkisini ve toplumdaki yerini derinlemesine incelemiştir. Buradaki konuşmasında, zeybeklerin sadece bir dans formu olmadığını, aynı zamanda bir halkın direncini, kimliğini ve kültürel değerlerini temsil ettiğini vurgulamıştır. 2017 yılında ise Kemalpaşa Yörükler Derneği'nin *Zeybek Kültürü ve Tarihi* konulu panelinde, zeybek kültürünün tarihsel süreçteki gelişimini ve gelecekte nasıl korunması gerektiğine dair bilgiler paylaşmıştır.

2018 yılında Balıkesir'de düzenlenen *1. Ulusal Balıkesir Yöresi Halk Oyunları Çalıştayı*'na katılarak, Balıkesir halk oyunlarına dair yaptığı kapsamlı araştırmaları görsellerle destekleyerek katılımcılarla paylaşmıştır. Bu çalıştayda, Balıkesir halk kültürünün zenginliğini ve geleneksel oyunların nasıl nesilden nesile aktarıldığını anlatmış, bu kültürün önemine dikkat çekmiştir.

Sosyal medya platformları üzerinden de halk kültürü ve oyunlarına dair birikimlerini paylaşan Karademir, *Eğrisi Doğrusu#* söyleşilerinin iki bölümüne konuk olmuş (QR Code 1. ve 2.) ve geleneksel oyunların sahne sanatlarına dönüşümü üzerine derinlemesine tartışmalar yapmıştır. Ayrıca, Folktürk Youtube kanalında halk oyunlarını tüm yönleriyle ele alarak, bu oyunların toplumsal değerlerini ve kültürel bağlamlarını çeşitli perspektiflerden incelemiştir (QR Code 3.).

Karademir'in bu çok yönlü katılımı¹⁶, halk kültürünün korunması, tanıtılması ve geleceğe aktarılması adına önemli bir rol oynamaktadır. Akademik dilde yazılmış bu metin, onun kültürel mirasa olan derin bağlılığını ve bu mirası geniş bir kitleye ulaştırma çabalarını yansıtmaktadır.

1. Folkpedia/Eğrisi Doğrusu#3

2. Eğrisi Doğrusu#4

3. Folktürk

9. Kültürel Miras Koleksiyonerliği

Abdurrahim Karademir, yaklaşık 55 yılı aşkın bir süredir toplama ve biriktirme faaliyetleriyle geleneksel Türk ve Balkan kültürüne olan derin ilgisini, kişisel bir koleksiyona dönüştürmüştür. Bu koleksiyon, Türkiye ve Balkanlar'dan elde edilen etnografik malzemeleri içermekte olup, özellikle Ege Bölgesi'ne ait erkek ve kadın Zeybek kostümleri, geleneksel kültürle ilişkili video görüntüleri, dia, fotoğraf, oya, kaşık, çorap, ayakkabı, çarık, çizme, silahlık ve diğer aksesuarlar gibi somut ve somut olmayan kültürel öğeleri kapsamaktadır. Karademir'in koleksiyonu, geleneksel kültüre duyduğu derin sevgi ve bu kültürün korunması, öğretilmesi ve yayılması yönündeki merakından doğmuştur.

---

¹⁶ Anadolu kültürünü yayma ve yaşatma çalışmaları için bakınız:
https://www.youtube.com/results?search_query=abdurrahim+karademir, Erişim Tarihi: 11.06.2023.

Karademir'in koleksiyonunda yer alan her bir ürün, özgünlüğüyle dikkat çeker. Bu ürünler, somut ve somut olmayan kültürel miras anlamında taşıdıkları değer ile bireysel bir kimlik kazanmış, dönemin estetik anlayışına ve toplumunun kültürel yapısına dair önemli ipuçları sunmaktadır. Karademir, biriktirdiği malzemeleri estetik anlayışına dayalı olarak seçmiş ve bu materyallerin semantik analizlerini yaparak, onları belirli kategoriler altında tasnif etmiştir. Bu süreçte, her bir ürünün tarihi geçmişi, üretim tekniği ve biçimi, maddi ve manevi değeri gibi çeşitli açılardan değerlendirilmiş ve koleksiyonun derinlemesine incelenmesi için bir metodoloji geliştirilmiştir. Koleksiyondaki geleneksel parçaların, fotoğrafların, görüntülerin; halk oyunlarının sahnelenmesinde, akademik çalışmalarda ve geleneksel zemin üzerine kurulan yeni yaklaşımlarda kaynaklık etmesi konusundaki danışmanlığını sürdürmektedir.

Koleksiyonun dönüşümü, Karademir'in kişisel birikimini profesyonel bir anlamda müze gibi kurumsal ortamlara taşımayı amaçlayan bir süreç olmuştur. Özellikle halk kültürüne dair bilgisinin derinliği ve bu alanda gösterdiği çaba, koleksiyonun yalnızca bir arşiv değil, aynı zamanda halk kültürünün yaşatılması ve gelecek kuşaklara aktarılması için bir araç olmasını sağlamaktadır. Karademir'in koleksiyonu hem Türkiye'deki farklı yörelerden hem de Balkanlar'dan geleneksel kültürel ürünlerin geniş bir yelpazede yer aldığı bir derlemeyi temsil eder. Balıkesir'den Malatya'ya, Keşan'dan Ardahan'a, Arnavutluk'tan Kosova'ya, Bulgaristan ve Makedonya'ya kadar birçok bölgeye ait geleneksel Yörük, Türkmen, yaşlı, çocuk,

gelin, damat gibi temaları işleyen çoraplar, bu koleksiyonun en dikkat çeken parçasıdır.

2018 yılında, Karademir'in geleneksel çorap koleksiyonu, Beylikdüzü'ndeki Rapsodi Çorap Firması'na devredilmiştir. Bu koleksiyon, firma tarafından geleneksel üretim anlayışını modern üretimle birleştirerek, yeni bir sergi salonu ve katalog çalışmasıyla halkla buluşturulmuştur. Karademir, koleksiyonunun ticari bir değer taşımasından çok, geleneksel kültürün korunması ve yaşatılması adına bir miras bıraktığını vurgulamaktadır. Bu koleksiyon, firmanın modern çorap üretiminde geleneksel motiflerin ve tekniklerin izlerinin sürülmesine dair bir katkı sağlama amacı taşır.

Rapsodi Çorap Müzesi

Karademir'in koleksiyonunu, geleneksel yaşamı ve kültürel izleri anlama ve bu izleri sorgulama sürecinin bir sonucu olarak görmek gerekmektedir. Bu bakış açısıyla, koleksiyon sadece bir materyal birikimi değil, aynı zamanda halk kültürüne dair derinlemesine bir akademik inceleme ve sorgulamanın da ürünüdür. Karademir'in koleksiyonundaki her bir parça, geçmişin kültürel izlerini günümüzle buluşturarak, hem halk kültürüne olan ilgiyi artırmakta hem de bu değerlerin gelecek nesillere aktarılmasını sağlamaktadır.

Sivas/Zara-Karacahisar köyü

Aydın/Germencik-Dağyeni Köyü Çitme Kına

Aydın/Koçarlı-Beşparmak Dağı *Damat Oyalari*

Kütahya Zeybek Alayı aksesuarlarından *Pazubend*

Japon oya araştırmacıları ile birlikte Aydın/Germencik-Dağyeni Köyü

10. Sergiler

Abdurrahim Karademir halk kültürüne ilgisini ve çalışmalarını gün geçtikçe çeşitlendirdi. Fotoğrafçılık ve küratörlük ilgisinden dolayı yıllar süren araştırma gezilerinde topladığı etnografik malzemelerden yurtiçinde ve yurtdışında kişisel retrospektif sergiler açtı. Fotoğraflarında özellikle *Zeybekler ve Zeybeklik Kültürü*'ne odaklanırken, sergileri Anadolu ve Balkanlardaki geleneksel çoraplar, oyalar, aksesuarlar, geleneksel giysi ve çalgılar üzerine oldu. Bergama 1. Zeybek Festivali'nde fotoğraf, Kuşadası İbramaki Sanat Galerisi'nde fotoğraf, Bursa'da iğne oyaları ve çorap, Germencik'te etnografik malzeme ve fotoğraf, Aydın Güzel Sanatlar Galerisi'nde 5 kez açtığı etnografik malzeme ve fotoğraf sergileri, 20'yi aşkın açtığı sergilerden bazıları...

2015 yılında Budapeşte’de açtığı, Anadolu kültüründe önemli bir yeri olan geleneksel el örgüsü çorap sergisinde kendisiyle yapılan bir röportajda¹⁷ çoraplar hakkındaki görüşünü, “geleneksel kültürümüzün ve yaşam biçimimizin bir parçası. 1970’li yıllardan beri başladığım çalışmalarla bu koleksiyonu oluşturdum. Şu ana kadar 200’den fazla birbirinden farklı çorap çeşidi var. Bu serginin en önemli tarafı tüm Anadolu’dan parçalar ve biraz da Balkanlar’dan çeşitler var. ...Çorap eski çağlardan beri insanın giydiği bir giysi parçası. 16. yüzyıldan sonra makineyle çoraplar örülmeye başlandıktan sonra bu el ürünü çoraplardan vazgeçilmiş. Anadolu insanımızın yaratıcı yönü çok güçlü... İçinde bulunduğu durumu, sosyal yaşantısını, sıkıntısını, sevincini ve hatta üzüntüsü varsa onu bile çoraplara çizdiği motiflerle, renklerle karşı tarafa anlatmaya çalışmış" şeklinde ifade eder. Eski dönemlerde el örgüsü çoraplar üzerinden çeşitli mesajların verildiği bilgilerini ekleyerek geçmiş dönemde kullanılan motiflerin günümüz sanayisiyle bütünleşebileceğine de işaret eder. Anadolu insanını yansıtan bu çorap motiflerini ve renkleri tekstil sanayiinin faydalanabileceği bir kaynak olarak gördüğünü ve bu bilgileri gelecek kuşaklara aktarma konusunda aracılık edebileceğini vurgular.

2-8 Ağustos 2015’te 16. Uluslararası Büyükçekmece Kültür ve Sanat Festivali kapsamında *Renklerin Motiflerle Buluşması* başlıklı

---

¹⁷ Budapeşte 9. Duna Karnavalı Uluslararası Çok Kültürlülük Festivali kapsamında Yunus Emre Enstitüsü’nde açılan çorap sergisinde Abdurrahim Karademir’le yapılan röportajdan aktarılmıştır.

<https://www.sondakika.com/haber/haber-geleneksel-turk-el-orgusu-coraplari-sergisi-8559252/>, Erişim Tarihi: 25.11.2018.

Anadolu ve Balkanlarda Köy orapları Sergisi açtı. 150 standın 70'inin yurtdışından gelenler sanatçılara ait olan festivale Bulgaristan'dan Amerika'ya, Türkmenistan'dan İran'a kadar ülkeler katıldı. El sanatlarıyla ağırlıklı uğraşan Orta Asya, Doğu ve Kuzey Avrupa'nın tamamı, İran kilim atölyesi, toprakla uğraşan Macar grubu, Japonların camla uğraştıkları Japon atölyesinin bulunduğu festivalde çorap sergisi ilk kez Karademir tarafından açıldı.

En eskisi 100, en yenisi 50 yıllık olan bu çorap sergisinin ayrıca bir katma değeri olmuştur; Büyükçekmece Belediye Başkanı Hasan Akgün, ilk kez açılan çorap sergisinin bir kazancı olduğunu, Büyükçekmece Belediyesi Halk Akademisi'nde geçmişe dönük, otantik çorap üretiminin derslerinin verileceğini, üretim ve satışın başlayacağını belirtmiştir.

İlk orabını, 1972'de Bursa'dan, halk oyunları kost m nde yararlanmak ve sahne kost m nde geleneksel ögelere ışık tutması için toplamaya başlayan Karademir, araştırmalarını derinleştirdikçe, çorapların motifleriyle farklı anlam ve mesajlar içerdiğini ifade eder. Kullanılan imlerle Oğuzların Anadolu'ya göç ettiklerinde hayvanların kendilerine ait olduğu belli olsun diye damga vurduklarını, bu damgaları çorap örgülerinde kullandıklarını dolayısıyla çoraplarda ait olduğu topluluk ve o topluluğun sosyal durumunu belirten göstergelerin bulunduğu konusunda bilgilerini aktarır. Geleneklerin ihtiyaçtan doğduğu gerçeğini savunan Karademir, ihtiyaç bitince o geleneğin ortadan kalktığını, fabrikasyon üretimlerin bu geleneği yok ettiğini savunur, bu tip sergilerle o geleneğin izlerini yakalamayı ve gelecek nesillere aktarmayı misyon edinir. Ayrıca kendi

kültürümüzün, kimliğimizin dünyaya yayılabilmesi için bu motiflerin yeni tasarımlarla canlandırılması gereği üzerinde durur.

Karademir'in 1980'de Finlandiya Kaustinen Folk Music Festivali'nde etnografik malzeme ve fotoğraf sergisi ile Fransa Fameck'te açtığı fotoğraf sergisi de Anadolu kültürünün yurtdışında tanıtımına dair çalışmalarındandır. Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün Almanya'da açtığı sergiye, Karademir'in malzemelerinin götürülmesi ve bu malzemelerden katalog niteliğinde kitap oluşturulması destek verdiği diğer bir sergi faaliyetlerindedir.

Balıkesir/Dursunbey
Sağırlar Köyü
Gelin çeyizi taşıma

Kuşadası İbrahimaki Sanat Galerisi Fotoğraf Sergisi
(Abdurrahim Karademir Fotoğraf Arşivi)

Ayrıca;

16-23 Haziran 1995 Bursa Kültür Sanat ve Turizm Vakfı Türk El Sanatları Sergisi,

Almanya’da HAGEM tarafından düzenlenen sergide koleksiyonuna ait geleneksel zeybek kostümleri sergisi¹⁸

- 22-24 Ekim 1998 75. yıl gösterileri çerçevesinde halk oyunları giysilerini tanıtan gösterileri için *Antalya İbradı Sergisi*,

- 16 Kasım 1998 Aydın’da Cumhuriyetin 75. Yıl kutlamaları çerçevesinde *Folklorik Giysiler Sergisi*,

- İzmir Turizm Folklor Derneği’nin Muğla festivalinde birden fazla etnografik malzeme, fotoğraf ve Erkek-Kadın Zeybek Kostümleri sergisi,

- 18 Kasım 2019’da Arman Esen Dans Akademi’nin düzenlediği II. İzmir Dans Günleri’nde açtığı *Zeybekler Fotoğraf Sergisi*.

11. Sempozyum Bildirileri ve Yazıları

Abdurrahim Karademir, çeşitli sempozyumlarda sunduğu bildiriler ve yazılar aracılığıyla halkbilimi ve halk oyunları alanında derinlemesine incelemelerde bulunmuş, bu alanlardaki bilgi birikimini akademik camia ile paylaşmıştır. Karademir, bu etkinlikler sayesinde araştırmalarından elde ettiği deneyimleri, bilgi ve belgeleri paylaşarak hem alan yazınına hem de kültürel mirasın korunmasına değerli katkılar sağlamıştır.

---

¹⁸ Sergi malzemeleri Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü (HAGEM) aracılığıyla götürülerek, sergide kullanılan malzemelerle katalog niteliğinde kitap oluşturulmuştur.

1987 yılında Kùltür ve Turizm Bakanlığı Milli Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığı ile Ortadođu Teknik Üniversitesi Eğitim Fakùltesi Dekanlığının iş birliğiyle dzenlenen "Türk Halk Oyunlarının Sahnelenmesinde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu"nda, "Zeybek Oyunlarında Sahneleme ve Sahne Düzeni" başlıklı bildirisini sunmuştur. Bu bildiride, zeybek tavrının gelenekten kente geliş süreci ve bu değişimle birlikte sahneleme anlayışındaki dönüşüm, görsel örneklerle detaylandırılmıştır. Karademir, bu çalışmasında geleneksel dansların sahneye taşınmasında karşılaşılan sorunları ve çözümlerini somutlaştırmıştır.

1996 yılında, Kùltür Bakanlığı tarafından dzenlenen I. Türk Halk Kùltürü (Folklor) Araştırma Sonuçları Sempozyumu'nda sunduğu "Batı Anadolu'da Yaşayan Gelenek: Seyirlik Oyunlar" başlıklı bildirisini, yine görsellerle desteklenmiş ve geniş bir kitleye ulaştırmıştır. Bu sunumda, seyirlik oyunların tarihsel gelişimi, sahneleme unsurları ve kùltürel aktarımda oynadığı roller ele alınmış; Batı Anadolu'da bu geleneğin nasıl korunduğu tartışılmıştır.

1999 yılında, Fransa'nın Vierzon kentinde gerçekleştirilen 3. International Meeting Network toplantısında "Globalleşen Dünyada Geleneksel Kùltürün Yeri ve Gençlik İçin Kullanımı" başlıklı bildirisini yer almış, küreselleşmenin geleneksel dans kùltürü üzerindeki etkilerini değerlendirmiştir. Karademir, modern dönemde geleneksel dansların korunmasının ve genç kuşaklara aktarılmasının önemini vurgulamış, bu konuda stratejik öneriler sunmuştur.

2000 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Ege  niversitesi'nin ortaklaşa düzenlediği Türk Halk Oyunlarının Sahada Derlenmesinde Karşılaşılan Problemler Sempozyumundaki bildirisinde araştırmacının kaynak kişi ile iletişimindeki önemli noktalara vurgu yaparak derleme çalışmalarında kullanılan teknik araçların öneminden ve arşivlemenin değerinden söz etmiştir.

2002 yılında İzmir İl Kültür Müdürlüğü, Bergama Belediyesi ve Bergama Kültür ve Sanat Vakfı iş birliğiyle düzenlenen Bergama Sempozyumu'nda "Zeybekler" başlıklı sunumunu yapmış, bu çalışmasında zeybek oyunlarının tarihsel gelişimi ve sahneleme unsurlarını derinlemesine incelemiştir. Aynı yıl, Muğla Zeybek Kültürü Sempozyumu'nda "Zeybek Dansları" başlıklı bildiriyle, zeybeklik kültürünün danslara etkisini tartışmıştır. Bununla birlikte, İzmir İl Kültür Müdürlüğü ve  demiş Belediyesi iş birliğiyle organize edilen Mutahhar şerif Başoğlu Anısına düzenlenen  demiş Sempozyumu'nda M. Öcal  zbilgin ile " demiş Halk Oyunları ve Zeybeklik Olgusu" başlıklı bildiriye sunmuş, zeybek oyunlarının toplumsal ve kültürel bağlamını ele almıştır.

2005 yılında Kocaeli  niversitesi ve Motif Halk Oyunları Eğitim ve  ğretim Vakfı tarafından düzenlenen Halk Kültürlerini Koruma-Yaşatma ve Geleceğe Aktarma Uluslararası Sempozyumu'nda "Halk Oyunlarının Kaynakta Tespiti ve Bu Tespitlerin Kullanımına Dair Yaklaşımlar" bildiriyle halk oyunlarının saha araştırmalarıyla kaynağında nasıl tespit edilebileceğini ve bu tespitlerin eğitim, sahneleme ya da akademik çalışmalar gibi alanlarda nasıl değerlendirilebileceğini ele almış tır

Ayrıca, yerel dansların derlenmesi, sınıflandırılması ve doğru şekilde aktarılması konusunda yöntemsel yaklaşımlar üzerinde durmuştur.

2006 yılında, VII. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi'nde sunduğu "Teke Yöresi Yörüklerinde Oyun Geleneğinin Değerlendirilmesi" başlıklı bildirisi, Yörüklerin geleneksel oyunlarının çıkış noktalarını belgelerle destekleyerek incelemiş ve bu oyunların tarihsel ve kültürel kökenlerini analiz etmiştir. Karademir'in bu çalışmaları, sadece bilimsel bir kaynak oluşturmakla kalmamış, aynı zamanda geleneksel dans kültürünün korunmasına yönelik önemli bir katkı sağlamıştır.

Turizm Folklor Araştırma Kurumu'nun resmi internet sitesinde yayımlanan "Zeybek Dansları" yazısında, zeybeklik kurumu içinde ve dışında yer alan zeybek dansları arasındaki farklılıkları somut belgelerle ele almış ve bu dansların toplumsal ve kültürel özelliklerini değerlendirmiştir.

Karademir'in Ege Üniversitesi Rektörlüğü tarafından yılda dört kez yayımlanan Egeden Dergisi'nde yer alan yazıları da dikkat çekicidir. "Afro Zeybekler ve Koca Arap Zeybek Dansı"¹⁹ başlıklı yazısında, Afrika kökenli siyah zeybek adaylarının çeteye dahil edilme törenlerinden ve bu kültürün izlerini taşıyan "Koca Arap" dansının tarihçesinden bahsetmiştir. "Ege'de Deve Güreşleri"²⁰ üzerine yazısında ise deve güreşlerinin tarihini ve bu geleneğin ışığında yer alan müzik ve oyun unsurlarını ele almıştır. "İğne İplikle

---

¹⁹ <http://www.egekitap.ege.edu.tr/files/egeden9.sayi/files/assets/basic-html/index.html#48-49>, Erişim Tarihi: 16.10.2023

²⁰ <http://www.egekitap.ege.edu.tr/files/egeden12.sayi/files/assets/basic-html/index.html#40-41>

Açan Çiçekler"²¹ adlı yazısında, el emeği iğne oyalarının semiyolojik açıdan incelenebilecek anlam zenginliğini ve bu oyların çeşitliliğini konu edinmiştir.

Ayrıca "Tahtacılar da Giysi Geleneği ve Semahlar"²² başlıklı yazısında, Tahtacı toplumunun geleneksel giysileri ve dinsel etkinlik niteliği taşıyan semahlarını detaylandırmış ve bu toplumun sosyokültürel yapısını incelemiştir. "El Emeği Köylü Çoraplarının Dili"²³ başlıklı yazısında ise, geleneksel yöntemlerle örülen çorapların motif ve renklerle taşıdığı anlamları açığa çıkarmış, bu el sanatlarının modern dünya ile buluşturulmasını önemsemiştir.

Karademir, ayrıca Bursa'daki Prusa Halk Oyunları Gençlik ve Spor Kulübü'nün yayımladığı Prusa Dergisi'nde de yazılarıyla katkıda bulunmuştur. "Zaman ve Mekân Boyutunda Zeybek Giysileri"²⁴ başlıklı yazısında, zeybek giysilerinin zamanla değişimine etki eden toplumsal ve kültürel faktörleri ele almış ve bu değişimi somut örneklerle desteklemiştir. Özellikle Batı Anadolu'da kurulması düşünülen bir Zeybek Müzesi'nin gerekliliğine vurgu yaparak, zeybek kültürünün korunması için somut bir adım atmıştır.

Karademir, halkbilimi, halk oyunları, halk müziği ve giyim-kuşam gibi kültürel alanlarda geniş bir bilgi yelpazesi oluşturmuş ve

---

²¹ <http://www.egekitap.ege.edu.tr/files/egeden15.sayi/files/assets/basic-html/index.html#56-57>

²² http://www.egekitap.ege.edu.tr/files/egeden/egeden_dergi/files/assets/basic-html/index.html#page39

²³ <http://www.egekitap.ege.edu.tr/files/egeden22.sayi/files/assets/basic-html/index.html#66>

²⁴ Abdurrahim Karademir, "Zaman ve Mekân Boyutunda Zeybek Giysileri", <http://prusasanat.com/dergi/09.pdf>, Erişim Tarihi: 13.01.2018.

bu alanlarda önemli bir bilgi alışverişi ortamı yaratmıştır. Yayına hazırlayıp 2007 yılında Ege Üniversitesi Yayınları tarafından basılmasını sağladığı Halil Oğultürk'ün "Türkiye Halk Oyunları (1950-1970)" kitabı, geleneksel dans konusunda çalışan akademisyenler ve öğrenciler için temel bir kaynak oluşturmuştur.

12. Abdurrahim Karademir'in Konuk Olduğu TV Programları

Zeybek dansı ve zeybeklik kültürü, Türkiye'nin geleneksel halk kültürünün en önemli öğelerinden biri olarak dikkat çekmektedir. Bu derinlikli ve zengin kültürün televizyon programları aracılığıyla tanıtımı, hem akademik hem de toplumsal düzeyde büyük önem taşımaktadır. Kişisel çalışmalarında Kırşehir, Konya, Denizli, Burdur, Afyon, Eskişehir, Kütahya, Çorum, Antalya, Muğla (Fethiye ve Bodrum), Balıkesir, Bursa (Keles), Manisa (Alaşehir) ve Isparta gibi illerde geleneğin çıkış noktalarını araştıran Karademir, bu birikimini televizyon programlarına taşıyarak geniş kitlelere ulaştırmıştır.

1977 yılında, Erşan Başbuğ'un yapımcılığını üstlendiği ve Mehmet Özbek'in yönetmenliğini yaptığı TV'deki ilk "Türküler ve Halk Oyunları" programına, Bursa Necatibey Kız Meslek Lisesi'nde yetiştirdiği öğrencileri ile katkı sağlamıştır. Bu program, zeybek dansları ve türkülerin televizyon ekranlarında izleyiciyle buluştuğu öncü yapımlardan biri olmuştur. 1979 yılında ise, Erol Aksoy'un yönetmenliğini üstlendiği TRT İzmir Televizyonu yapımında zeybeklerle ilgili danışmanlık yapmış ve bu konuda program hazırlamıştır. Karademir'in bu danışmanlığı, zeybek kültürünün

televizyon ekranlarında daha geniş bir kitleye ulaştırılması için atılan önemli adımlardan birini temsil etmektedir.

1986-1987 yılları arasında, TRT’de Ramazan Bakkal’ın yönetiminde gerçekleştirilen türkölere ilk klip çekme çalışmalarında danışmanlık yapmıştır. Bu süreçte, türkölere görsel sunumunun nasıl şekillendirileceğine dair önemli katkılar sunmuş ve halk müziği ile görsel anlatının birleşiminde bir köprü görevi görmüştür. 1990-1991 yılları arasında ise İsmet Bertan’ın hazırladığı “Efeler ve Zeybekler” adlı programa belgesel danışmanlığı yaparak, zeybek kültürüne dair arşivini bu yapımla paylaşmıştır. Bu belgesel, zeybeklik geleneğini tarihi ve kültürel bağlamında ele alarak izleyicilere aktarırken, araştırmacının birikiminden de önemli ölçüde faydalanmıştır.

1993-1996 yılları arasında uluslararası yayın yapan TRT Int kanalında, Fazlı Oğuzhan’ın yönetmenliğini üstlendiği haftalık programda iki konuk davet ederek geleneksel kültür hakkında sohbetler düzenlemiştir. Aynı zamanda, Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü’ndeki öğrencilerinden oluşturduğu ekiple halk oyunlarının çeşitli türlerinden gösteriler düzenlemiştir. Bu program hem eğitici hem de eğlendirici bir formatla geleneksel halk danslarını uluslararası izleyicilere tanıtmıştır. 1994-1996 yılları arasında yine TRT Int’de, Fazlı Oğuzhan’ın yönetmenliğindeki “Memleketten Haber Var” adlı uluslararası yayına geleneksel giysiler üzerine tanıtım programları hazırlamıştır. Bu programlarda, geleneksel Türk halk kıyafetlerinin estetik ve kültürel değerlerini detaylı bir şekilde aktarmıştır.

2004-2005 yılları arasında TRT’de Şirin Sümer’in hazırladığı “Zeybekler” belgeseline ve aynı yıl Kültür Bakanlığı destekli bir başka zeybek belgeseline bilgi ve belgeleriyle katkıda bulunmuştur. Bu belgeseller, zeybek kültürünü tarihsel, sosyal ve sanatsal açılardan ele alarak izleyicilere kapsamlı bir bakış sunmuştur. 2015 yılında, “Efelik Ruhü Sohbetleri”²⁵ programında “Efe’ce Efe Yüreği” söyleşisiyle zeybeklik ve Atatürk’ün zeybek danslarına duyduğu ilgi hakkında görseller eşliğinde bilgiler paylaşmıştır. Bu söyleşi, zeybeklik ruhunun modern Türkiye ile olan bağını vurgulayan önemli bir platform oluşturmuştur.

2016 yılında, 2dktv kanalında yayınlanan “2dk Zeybek Konuşuyoruz” programında Abdurrahim Karademir’in zeybek kültürünü sade ve etkileyici bir biçimde anlattığı söyleşiler yer almıştır. Bu programda, zeybek ve zeybeklik kültürü Ege halkının yaşam biçimi, cesaret, doğruluk ve dürüstlük gibi toplumsal değerlerin bir yansıması olarak ele alınmıştır. Zeybek danslarının, hareketlerle cesareti ve mertliği ifade ettiği; bu nedenle toplumsal özlemleri simgeleyen bir sanat formu olduğu vurgulanmıştır: “Zeybek ve zeybeklik Ege halkının antik çağa uzanan yaşama biçimidir. Millî mücadelenin bir sembolü olan insanlar, 16.-17. yy. da kendilerini gösteriyorlar ama günümüzde zeybeklik hala yaşıyor; o kültürün uzantısı olarak... Zeybeklik kurumunda dans, korkunun yenilmesi, cesaretin parlatılmasıdır ama günümüzde zeybek dansları insanın kendisini ifade etmesidir. Hareketlerle doğruluğu, dürüstlüğü, mertliği yani toplumun özlemini çektiği tüm kavramları ifade eder, yansıtır. O

---

²⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=2TJvOzqSew0>

kadar fazla çeşidi vardır ki çok zengin bir yapıya sahiptir. Toplamda 5-6 hareketten öteye geçmez ama çeşitlenir... Çok fazla çeşitlenir. Diz vurma, parmak şıklatma, havada zıplama, çökme... Bunlar hep cesaretin ve kararlı duruşun simgeleridir. Zeybeklik kurumu tabii ki yaşadığı dönemlerde dağlarda yaşayan insanları kapsıyordu 16. ile 20. yy.ın başına kadar ama modern Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasından sonra zeybeklik dans olarak sürdürüldü ve bu danslar hem erkekler tarafından hem de bayanlar tarafından yapılıyor ve aynı konuları aktarmak için yapılıyor. Bayanlar da kendilerini ifade etme aracı olarak, sosyal dans olarak zeybekleri oynuyorlar”.

2017 yılında ise, kostümleriyle birlikte katıldığı “Türkü Atlası” programında zeybek kültürünü anlatarak, bu kültüre ait giyim kuşam geleneğini ve giysi parçalarını tanıtmıştır. Bu program, zeybeklik geleneğini estetik ve tarihsel boyutlarıyla izleyicilere sunarak kültürel belleğe katkı sağlamıştır. Tüm bu çalışmaları bir araya getirerek ele alındığında, araştırmacının televizyon programları aracılığıyla zeybek kültürünü yaygınlaştırma ve tanıtmaya yönelik çabaları, bu alandaki bilgi birikimini akademik ve toplumsal düzeyde bir mirasa dönüştürme çabası olarak değerlendirilebilir.

13. Dernek Çalışmaları ve Karademir'in Katkıları

Karademir, dernek çalışmalarına 1965-66 yıllarında başlamıştır. İlk olarak Aydın Turizm Folklor Derneği'nde faaliyet göstermiştir. Bu derneğin başkanlığını Aydınlı avukat Akın Argun yürütmekteydi ve kuruluş döneminde derneğin 70-80 civarında üyesi bulunmaktaydı. Karademir, bu döneme ilişkin önemli bir anısını şöyle aktarır: “Başlangıç yılları, elbette ki tutkuyla yaptığımız bu işin örgütsel boyutunu yeni yeni öğreniyorduk. Bu dernekle Kuşadası Festivali'ne bile katıldık. Oraya Elazığ'dan bir ekip gelmişti. Biz hem Elazığ oyunlarını hem de zeybek oyunlarını sergiliyorduk. Ancak Elazığ ekibinin oyunlarını da oynamamız onları oldukça rahatsız etmişti. O dönem, derneğimize ait Elazığ ve Antep kostümleri vardı, özel olarak yaptırmıştık. Ancak ne yazık ki, benim dernekten ayrılmamın ardından dernek kendiliğinden kapandı”.

Bu ilk deneyimin ardından Karademir, 1975 yılında Bursa'da bir folklor derneğinin kuruluşuna katkı sağlamıştır. Bu derneğin başkanlığını ise Artvinli usta oyuncu Metin Genç üstlenmiştir. Karademir, bu dönemde özellikle Bursa'daki dernek çalışmalarıyla yerel halk oyunlarının geliştirilmesi ve genç kuşaklara aktarılmasında önemli bir rol üstlenmiştir.

Eğitmenlik ve Danışmanlık Faaliyetleri

Karademir, daha sonraki yıllarda dernek çalışmalarına çeşitli topluluklarla iş birliği yaparak devam etmiştir. Bursa Karagöz Vakfı, Yalova TUFAC, Ankara HOYTUR, Ankara AFTUD, Ankara TÜBİL, İstanbul Çağdaş, İstanbul Kalkedon, Türk Folklor Kurumu ve İstanbul Kartal Turizm Folklor Derneği gibi geleneksel dansa gönül vermiş

topluluklarda eğitimlik ve danışmanlık görevleri üstlenmiştir. Bu topluluklarda zeybek oyunlarına yönelik eğitimler vermiş, gösteri, festival ve yarışma organizasyonlarında katkı sağlamıştır.

Özellikle zeybek oyunları konusunda uzmanlaşan Karademir, bu oyunların icrasına yönelik hem teknik hem de estetik açıdan önemli katkılarda bulunmuştur. Onun eğitimlik yaptığı dönemlerde zeybek oyunlarının koreografik düzenlemeleri, sahne tasarımı ve müzikal yorumlamalarına dair önemli yenilikler hayata geçirilmiştir. Karademir'in danışmanlık verdiği ekipler, ulusal ve uluslararası organizasyonlarda dikkat çeken performanslara imza atmış ve Türk halk danslarının tanıtımına büyük katkı sağlamıştır.

Derneklerin Sosyal ve Kültürel Rolü

Karademir'in çalışmaları, yalnızca zeybek oyunlarının icrası ve eğitimi ile sınırlı kalmamış; aynı zamanda folklor derneklerinin toplumda oynadığı rolün anlaşılmasına da katkı sağlamıştır. O, bu derneklerin, genç kuşakları geleneksel kültürle tanıştırmada ve toplumun farklı kesimlerini ortak bir paydada birleştirmede etkili araçlar olduğunu savunmuştur. Ayrıca, folklor derneklerinin, halk danslarının sürdürülebilirliği ve kuşaktan kuşağa aktarılması açısından hayati bir öneme sahip olduğunu vurgulamıştır.

Karademir'in, zeybek oyunları gibi yerel dansların evrensel sahneye taşınmasındaki çabaları, folklorun bir sanat disiplini olarak algılanmasını ve kabul edilmesini sağlamıştır. Dernekler aracılığıyla yerel dansların akademik çalışmalara konu olmasına öncülük eden Karademir, bu alandaki bilgi birikimini sonraki nesillere aktarmayı bir

sorumluluk olarak görmüştür. Onun çalışmaları, Türk folklorunun zenginliğini hem ulusal hem de uluslararası düzeyde görünür kılmıştır.

14. Abdurrahim Karademir'in Arşivcilik Anlayışı

Arşivcilik, halk kültürü ürünlerinin korunması, belgelenmesi ve geleceğe aktarılması konusunda hayati bir rol oynamaktadır. Geleneksel bilgi ve öğelerin yok olma riski, modernleşme ve teknolojik gelişmelerin hızlandığı dönüşümlerle birlikte artmıştır. Bu durum hem bireysel hem de kurumsal düzeyde arşivciliğin önemini daha da belirgin hale getirmiştir. Halk oyunları, giyim-kuşam, müzik, sözlü kültür ürünleri ve sahne performansları gibi geleneksel kültür unsurlarının kayıt altına alınması ve tasnif edilmesi, kültür mirasının geleceğe aktarılmasına olanak tanırken aynı zamanda akademik çalışmalara ve sanatçı faaliyetlere de ışık tutmaktadır.

Bu kapsamda, Karademir'in söz edilen kişisel arşivi, geleneksel kültürün arşivcilik yoluyla korunması ve geliştirilmesine çarpıcı bir örnek oluşturmaktadır. Karademir, arşivini oluştururken çeşitlilik ve zenginlik ışığında çok yönlü bir bakış açısı benimsemiştir. Bu arşivin kapsadığı materyaller arasında, zeybek dansına ve halk oyunlarına ait giyim-kuşamlar, dia arşivleri, geleneksel müzik derlemeleri, sahne performanslarının video kayıtları ve nadir bulunan fotoğraflar yer almaktadır.

Karademir, özellikle geleneksel erkek ve kadın zeybek kostümleri üzerinde derinlemesine bir inceleme yaparak bu kostümlerin tarihsel izlerini takip etmeye odaklanmıştır. Bunun bir sonucu olarak, arşivinde türlerine az rastlanır örnekler yer almaktadır.

Bu materyallerin bazıları, zeybek oyunları ve halk oyunları kostümlerinin tarihsel gelişimini gösteren özel stüdyo fotoğrafları ve 1930'lardan itibaren yayınlanmış çok nadir kitaplardır. Ayrıca, Karademir, nadir kitapları ve eski materyalleri edinmek için çok sayıda koleksiyoner, antikacı ve nadir eser satışı yapan kuruluş ile uzun yıllara dayanan iş birlikleri gerçekleştirmiştir. Bu girişimlerini, geleneksel kültürün belge ve eserleri üzerinde derin bir tutku ve kararlılık ile sürdürmektedir.

Arşivinde öne çıkan bir diğer kategori ise video ve dia gösterileridir. Karademir'in, özellikle konferans ve seminerler sırasında bu materyalleri etkin bir şekilde kullanarak halk oyunlarının giyim-kuşam geleneğini hem akademik hem de toplumsal platformlarda tanıttığı bilinmektedir. 1998 yılında Antalya İbradı'daki halk oyunları kostümlerine dair konferansı, dia gösterileriyle desteklenmiş etkileyici bir sunum olarak kayıtlara geçmiştir.

Karademir'in arşivleme mantığı, geleneksel kültürün tüm öğelerinin bir bütün olarak ele alınması gerekliliğine dayanmaktadır. Bu anlayış, geleneksel oyun, müzik ve giyim unsurlarını bir arada tutarak akademik çalışmalara ve yeni nesillere aktarıma yönelik kapsamlı bir kaynak oluşturma hedefini taşır. Geleneksel kültürün çeşitli boyutlarıyla yeniden ele alınması ve gelişmesi, bu tür arşiv çalışmalarıyla mümkün hale gelmekte, kültür mirasının korunmasına önemli bir katkı sağlamaktadır.

15. Canlandırma Sanatında Abdurrahim Karademir

Abdurrahim Karademir, 2001 yılından itibaren Ege Üniversitesi Devlet Türk Mûsikîsi Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü tarafından sahneye konulan “Sarı Zeybek” isimli gösterinin ikinci bölümünü oluşturan “Atatürk’le Yeniden Doğuş” bölümünde Mustafa Kemal Atatürk’ü canlandırmıştır. Gösteri, Kurtuluş Savaşı’ndan Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşuna kadar olan tarihsel süreci danslar aracılığıyla anlatan çok boyutlu bir söylem sunmuştur. Bu kapsamda, 80 kişilik bir öğrenci kadrosunun katılımıyla sahnelenen eser, görsel ve duygusal etkisi yüksek sahneleme teknikleriyle seyirciyle buluşmuştur.

Gösterinin temel bölümleri, çok katmanlı bir anlatı stratejisi izleyerek Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunu hem tarihsel hem de duygusal boyutlarda canlandırmıştır. Çanakkale Savaşı’ndan Kurtuluş Savaşı’nın başlayışına, askere uğurlama törenlerinden şehitlerimizin aziz hatırasına, Cumhuriyet’in kazanımlarına ve Atatürk devrimlerine kadar geniş bir yelpazede ele alınan tarihsel başlıklar, güçlü dans koreografileri, etkileyici ışık ve ses efektleriyle desteklenmiştir. Bunların yanı sıra, 10. Yıl Balosu gibi önemli tarihsel anlar da detaylı bir sahne diliyle anlatılmış, seyircide hem milli gururu hem de kültürel aidiyeti derinlemesine hissettiren bir etki yaratılmıştır.

Abdurrahim Karademir, sahnede Mustafa Kemal Atatürk’ü canlandırdığı performansıyla gösterinin en unutulmaz anlarının odak noktası haline gelmiştir. Karademir, Atatürk’ün özellikle sevdiği ve yaşamı boyunca önem verdiği bir halk dansı olan Harmandalı Zeybeğini sahnede büyük bir ustalıkla sergilemiş, bu anlarla seyirciye

duygusal yoğunluğu yüksek bir deneyim yaşatmıştır. Seyirciler, bu sahneleme sayesinde sadece Atatürk'ün karizmatik liderliğiyle değil, aynı zamanda onun geleneksel Anadolu kültürüne duyduğu derin bağlılıkla da buluşturulmuştur.

Performansın karakter makyajı, Doç. Dr. Füsün Aşkar tarafından büyük bir titizlikle hazırlanmış, bu da Karademir'in canlandığı karakterin gerçekçiliğini daha da güçlendirmiştir. Bu özenli çalışmanın bir sonucu olarak, gösteri 18 yıl boyunca Ankara'dan Amerika'ya kadar çeşitli şehirlerde yaklaşık 100 kez sahnelenmiş, binlerce seyirciye ulaşmış ve ulusal olduğu kadar uluslararası bir başarı da elde etmiştir.

Atatürk'ün zeybek danslarına olan ilgisi ve sevgisi, onun geleneksel kültüre verdiği önemi bir kez daha göstermektedir. Zeybek oyunları, bir yandan Anadolu'nun kadim geleneklerini yansıtırken, diğer yandan Atatürk'ün modern Türkiye'yi inşa ederken dayandığı milli ruhu temsil etmektedir. Bu oyunlar, sadece bir dans türü olmanın ötesinde, bir milletin bağımsızlık mücadelesine dair derin anlamlar taşır. Atatürk'ün bu danslara olan ilgisi, onun liderliğini ve halkıyla kurduğu derin bağların bir göstergesi olarak değerlendirilmelidir.

Abdurrahim Karademir'in bu tarihi rolü canlandırırken yaşadığı gurur ve sorumluluk duygusu, gösterinin kalitesine ve etkisine de yansımıştır. Karademir, sadece sahneye çıkan bir sanatçı değil, aynı zamanda Atatürk'ün ideallerini ve Cumhuriyet'in kazanımlarını bir sahne diliyle yeni nesillere aktaran bir kültür elçisi olarak değerlendirilmelidir. Bu performans, Atatürk'ün mirasını ve

Türk halk danslarını yaşatarak gelecek nesillere taşıma amacını başarıyla yerine getirmiştir²⁶.

Sarı Zeybek Gösterisi, (Narlidere Belediyesi Arşivi)

Atatürk ile Yeniden Doğuş Gösterisi (Türk Halk Oyunları Bölümü Arşivi)

---

²⁶ Bu görüntülere <https://www.youtube.com/watch?v=2TJvOzqSew0> adresinden 28:12-29:20 saniyeleri arasında ulaşılabilir.

16. Ödüller

1978

Türkiye Birinciliği ve Necdet Günkut Özel Giysi Ödülü 1978 yılında Bursa Necatibey Kız Meslek Lisesi, Türkiye Halk Oyunları Yarışması kapsamında "Kaşıklı Karşılama" dalında Türkiye birinciliği kazanmıştır. Aynı yarışmada, tasarladığı özgün kostümle Necdet Günkut Özel Giysi Ödülü'ne layık görülmüştür. Bu ödül, kostüm tasarımındaki estetik ve teknik başarıyı taçlandırmıştır.

1982

Giysi Ödülü, Müzik Ödülü ve Türkiye Birinciliği 1982 yılında Aydın Lisesi, Başkent'te gerçekleştirilen değerlendirmelerde giysi tasarımı ve müzik alanlarındaki üstün performansı nedeniyle iki farklı ödül kazanmıştır. Ayrıca, Türkiye Halk Oyunları Yarışması'nda sergiledikleri performansla Türkiye Birinciliği ödülüne layık görülmüşlerdir.

1983

Türkiye Halk Oyunları Final Yarışması A Grubu Birinciliği 1983 yılında, Aydın Lisesi, Millî Eğitim Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından düzenlenen Türkiye Halk Oyunları Final Yarışması'nda A Grubu kategorisinde birincilik ödülü almıştır. Bu ödül, halk oyunları sahasında sahip olunan yüksek standartların bir göstergesi olmuştur.

1985

Türkiye Halk Oyunları Final Yarışması Türkiye Birinciliği 1985 yılında, Aydın Lisesi, Millî Eğitim Bakanlığı Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın organize ettiği Türkiye Halk Oyunları Final

Yarışması'nda Türkiye birinciliği elde etmiştir. Bu başarı, lisans düzeyindeki oyuncuların teknik ve estetik açıdan kusursuz bir performans sergilediklerini kanıtlamıştır.

1986

Üçüncülük ve İkincilik Ödülleri

1986 yılında, Aydın Güzelhisar İlkokulu, Aydın yöresine ait halk oyunları ile Üçüncülük Ödülü kazanmıştır. Aynı yıl, Denizli Ortaokulu Halk Oyunları Yarışması'nda Efeler Lisesi ikinci olmuştur. Her iki başarı, farklı eğitim düzeylerinde halk oyunlarına verilen değerin ve emeğin bir sonucudur.

1987

Türkiye Birinciliği

1987 yılında, Sosyal Sigortalar Kurumu (SSK) Bölge Müdürlüğü tarafından düzenlenen Güzelhisar İlkokulu Halk Oyunları Yarışması'nda ekip, Türkiye Birinciliği ödülü almıştır. Bu ödül, yöresel dansların eğitim sistemine entegrasyonunun ve küçük yaştan itibaren benimsetilmesinin önemini vurgulamaktadır.

1989

Türkiye Halk Oyunları Final Yarışması Türkiye Birinciliği 1989 yılında Hatay'da düzenlenen Türkiye Halk Oyunları Final Yarışması'nda Aydın Lisesi, bir kez daha Türkiye birinciliği kazanmıştır. Bu başarı, ekibin halk oyunlarına yönelik disiplinli çalışmasının ve sanatsal yaratıcılığının bir sonucudur.

1991

Folklor Alanında Başarılı Çalışma Ödülü

13 Mayıs 1991 tarihinde, Kültür Bakanlığı Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü (HAGEM) ile Sarıyer Halk Eğitim Merkezi tarafından düzenlenen şenlik ve Altınyunus Muzaffer Sarısözen ödül töreni kapsamında folklor alanında başarılı çalışmalar gerçekleştirdiği için ödüle layık görülmüştür.

2017

37. Halk Kültürü Hizmet Ödülü

18 Aralık 2017 tarihinde, Halk Kültürü Araştırmaları Kurumu tarafından düzenlenen törende, halk kültürüne yaptığı katkılar ve alanındaki hizmetlerinden dolayı 37. Halk Kültürü Hizmet Ödülü'ne layık görülmüştür. Bu ödül, halk kültürünün korunması ve gelecek nesillere aktarılması konusundaki gayretlerin bir takdiridir.

2019

Halk Kültürüne Katkı Ödülü

03 Nisan 2019 tarihinde, Eskişehir Anadolu Üniversitesi Halkbilim ve Araştırmaları Merkezi tarafından halk kültürüne sağladığı katkılar nedeniyle Halk Kültürüne Katkı Ödülü verilmiştir. Bu ödül, kültürel mirasın akademik düzeyde desteklenmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmaları teşvik etmektedir.

17. Tasarım Çalışmaları

Abdurrahim Karademir, Türk halk oyunları repertuarını zenginleştirmek ve yeni nesillere aktarmak amacıyla kültüre adanmış bir hayatın temsilcisidir. Özellikle, halk oyunlarının derlenmesi ve sahneye taşınması sürecindeki katkıları büyük olmuştur. Bu çabalarını yalnızca kişisel bir hedef olarak görmek yerine, bu alanda birçok öğrenci yetiştirmek için bir eğitimsel misyon edinmiştir. Karademir, halk oyunlarını sahneye aktarırken, geleneksel yaşam biçimini sürdüren topluluklardan almış olduğu oyunları, modern teknikler ve sahne sanatlarıyla birleştirerek derlemiş ve dönemin koşullarına uygun hale getirmiştir.

Yaptığı alan araştırmaları sırasında, yerel halkla doğrudan iletişim kurarak, geleneksel oyunların kaydını almış, aynı zamanda bu oyunların nasıl sahneleneceği konusunda öğrencilerine eğitimler vermiştir. Bu süreçte, Karademir'in en önemli hedeflerinden biri, halk oyunlarının yalnızca geleneksel şekilde korunmasını sağlamak değil, aynı zamanda bu geleneklerin sahnede estetik bir biçimde sunulmasını sağlamaktır. Derlediği oyunları, öğrencilerine öğretirken, bu oyunların her birinin evrimini gözler önüne sermek, sahnede her bir figürün doğru şekilde temsil edilmesini sağlamak önemli bir hedef haline gelmiştir.

Karademir, geleneksel halk oyunlarının sahneye aktarımında yalnızca akademik bilgiyle değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel bağlamda da derinlemesine bir anlayış geliştirmiştir. Bu anlayış, geleneksel oyunların modern kent kültüründe nasıl bir form kazandığını, geleneksel ve modernin nasıl bir araya getirilebileceğini

sorgulayan bir bakış açısına dayanır. Özellikle yerel halk oyunlarını sahneye koyarken, öğrencilerine bu oyunların evrimini, biçimsel değişimlerini ve tek tipleşme süreçlerini öğretmiş, bu süreçlerin sosyo-kültürel etkilerini analiz etmiştir. Bu şekilde, geleneksel halk oyunlarının kent kültüründeki yerini anlamaya yönelik önemli bir akademik çalışma yapmıştır.

Bir başka önemli yön ise, sosyal medyanın gelişmesiyle birlikte geleneksel halk oyunlarının ve bu oyunlarla ilgili görgülerin nasıl bir evrim geçirdiğidir. Mahalli oyuncular, kendi köylerinde veya kasabalarında yaşadıkları geleneksel oyunları, sosyal medya aracılığıyla görmekte ve öğrenmekte büyük bir istek göstermişlerdir. Karademir, bu değişen kültürel bağlamı da göz önünde bulundurarak, geleneksel oyunları modern izleyici kitlesine ulaştırmanın yollarını aramıştır. Bu bağlamda, geleneksel oyunları kaydetmek ve doğru şekilde arşivlemek, Karademir'in en önemli ilkelerindendir. Bu çalışmalarını sosyal medyada paylaştığı Zeybekoloji adlı platform üzerinden erişime sunarak, halk oyunlarının evrimini hem akademik hem de pratik açıdan geniş bir kitleye aktarmayı başarmıştır.

Abdurrahim Karademir'in geleneksel giyim ve kuşam tasarımları da aynı şekilde modern gelenekselle buluşturma amacını taşır. Ona göre bu gelenekseli modernleştirmek değil sanatsal görünümü arttırmaktır. Geleneksel giysilerin estetik anlamda sahneye taşınması, bu tasarımların tarihsel ve kültürel bağlamda doğru bir biçimde yansıtılması, Karademir'in sahne tasarımı anlayışının önemli bir parçasıdır. Bu tasarımlar, sadece estetik kaygıları değil, aynı zamanda geleneksel halk oyunlarının içindeki sembolik anlamları da

göz önünde bulundurarak hazırlanır. Geleneksel giyim, sahneye yansıyan bir kültür ögesi olarak, Karademir'in tasarım sürecinin önemli bir aşamasını oluşturur. Yeniyi ve yeniliği, gelenek üzerine inşa etmek, Abdurrahim Karademir'in bu alanda yarattığı kendine özgü stildir. Hem sahnede kullanılan giysiler hem de oyun tasarımları, geleneksel kültürün izlerini taşıırken, aynı zamanda sahne sanatları anlayışlarını da içinde barındırır.

Abdurrahim Karademir'in halk oyunları ve geleneksel giyim tasarımlarına dair yaptığı çalışmalar, Anadolu kültürünün korunması ve yaşatılması açısından büyük önem taşımaktadır. Karademir'in akademik çalışmaları, yerel halkın geleneksel kültürünü modern dünyaya taşımak adına bir köprü işlevi görürken, aynı zamanda bu kültürün evrimini anlamak ve aktarmak için önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Zeybekoloji gibi platformlar aracılığıyla geleneksel oyunların dijital ortamda erişilebilir hale getirilmesi, bu kültürün gelecek nesillere aktarılmasında büyük bir rol oynamaktadır. Aşağıda yer alan QR Code bilgileri için bakınız²⁷

Onyedi Benli Zeybeği

Karademir'in İzmir Kemalpaşa/Armutlu'da derlediği bu oyun Bedirhan Diyarbakırlı ile birlikte düzenlenerek ilk kez 2010 yılında Üçetek Kültür Sanat ve Gençlik Kulübü tarafından sergilenmiştir

Kaynak: (Onyedi Benli Zeybeği)

²⁷ <https://www.youtube.com/user/zeybekoloji>

Eğridere Zeybeği

Abdurrahim Karademir'in İzmir ilinin Tire ilçesine bağlı Eğridere Köyü'nde gerçekleştirdiği derleme ve düzenleme çalışmaları, bu alandaki başarısının önemli örneklerinden birini oluşturur. Eğridere Zeybeği, uzun yıllar boyunca köyde halk arasında oynanan ve geleneksel olarak kuşaktan kuşağa aktarılan bir halk oyunu olmakla birlikte, bugüne kadar derlenip sahneye taşınmamış, kaybolmaya yüz tutmuş bir kültürel öge olarak karşımıza çıkmaktadır. Karademir, Eğridere Zeybeği'ni derleyip düzenleyerek bu oyunun kaybolmaması ve gelecek nesillere aktarılması adına önemli bir adım atmıştır.

Bu süreç, 2011 yılında başlatılan Tire yöresine ait halk oyunları ve türkülerinin derlenmesi projesi kapsamında daha da güçlenmiştir. Tire Kültür Derneği ve Eğridere Gökçen Efe Derneği ile uzun yıllardır süren iş birliği neticesinde, Eğridere Zeybeği'nin repertuara kazandırılması için gerekli zemin hazırlanmıştır. Karademir, Tire ve çevresindeki halk oyunlarına olan ilgiyi artırarak, yerel halkla birlikte çalışmış ve derlediği oyunları sahnelemenin yollarını aramıştır. Bu çaba, yalnızca Eğridere Zeybeği'ni değil, aynı zamanda Tire bölgesine ait başka halk oyunları, müzikler ve geleneksel giysiler için yapılacak araştırma çalışmalarına da öncülük etmiştir.

Abdurrahim Karademir, halk oyunlarının derlenmesi ve sahneye aktarılması sürecinde, özellikle günümüz dünyasında küresel kültürün etkisiyle yerel kültürün giderek yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olduğunu vurgulamaktadır. Eğridere Zeybeği gibi geleneksel halk oyunlarının derlenmesi, Karademir için sadece bir akademik

çalışma değil, aynı zamanda kültürel bir sorumluluktur. Bu bağlamda, Karademir'in en büyük hedefi, halk oyunlarını kaybolmaktan koruyarak doğru bir biçimde geleceğe taşımaktır. Eğridere Zeybeği'nin sahneye taşınması ve repertuara kazandırılması, bu amacın somut bir örneği olmuştur. Karademir, bu çalışmalarını yaparken, aynı zamanda halk oyunlarını halkla buluşturma ve sahnelemenin kültürel değerleri yaşatma açısından da önemli bir işlev üstlenmiştir.

Eğridere Zeybeği'nin derlenip sahneye aktarılması, yalnızca bu köyde yaşayanlar için değil, Tire bölgesinin genel halkı için de büyük bir kazanım olmuştur. Eğridere Gökçen Efe Derneği Başkanı Serdar Günay, Abdurrahim Karademir'in bu çalışmasının kendileri için ne kadar önemli olduğunu ifade ederek, "Eğridere Zeybeği, Abdurrahim Hoca gibi çok değerli bir halk oyunu üstadı tarafından derlenerek bize sunulduğunda, duygusal olarak çok etkilendik. Yıllardır yaşadığımız bu yörede bu kadar güzel bir halk oyunu ve ezgisi olduğunu biliyorduk ama sahneleme imkânı bulamıyorduk. Bu konuda bize yardımcı olan ve Eğridere Zeybeği'ni kazandıran Abdurrahim Karademir Hocamıza sonsuz teşekkürlerimizi sunuyoruz. Yeni zeybek oyunumuzu Tirelilere en kısa sürede sunmaktan büyük onur duyacağız"²⁸ şeklinde duygularını dile getirmiştir. Bu açıklama, yerel halkın geleneksel oyunlarını yaşatma arzusunu ve kültürel mirasa sahip çıkma bilincini açıkça ortaya koymaktadır.

---

²⁸ Seyfullah Ayvalli, "Yeni Bir Zeybek Oyunu Kazandık", <http://www.habertire.com/genel/yeni-bir-zeybek-oyunu-kazandik-h11354.html>, Erişim Tarihi: 26.09.2018.

Abdurrahim Karademir'in çalışmalarının Tire'nin geleneksel kültürü için taşıdığı önemi ve bu süreçteki katkılarını vurgulamak gerekmektedir. Eğridere Zeybeği'nin derlenmesi, yalnızca köyün yerel halkı için bir kazanç değil, aynı zamanda Türkiye genelinde geleneksel halk oyunlarının sahneye taşınmasının nn açacak önemli bir adım olmuştur. Bu bağlamda, Tire'deki bu tür kültürel derlemelerin ve çalışmaların, diğer bölgelere de örnek teşkil etmesi ve geleneksel halk oyunlarının akademik bir perspektif ile sahneye taşınması gerektiği bir kez daha anlaşılmaktadır. Karademir'in bu alandaki çabaları, halk oyunlarının sadece bir kültürel öge olarak değil, aynı zamanda modern sahne sanatlarıyla harmanlanarak yeniden hayat bulması adına önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Abdurrahim Karademir'in Tire yöresine ait halk oyunları ve özellikle Eğridere Zeybeği gibi, küreselleşen dünyada yerel kültürün yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kaldığı bir dönemde, bu tür derleme ve düzenleme çalışmaları, geleneksel kültürün yaşamaya devam etmesini sağlamaktadır. Karademir'in halk oyunlarına ve kültürel mirasa olan bağlılığı, bu değerlerin geleceğe taşınmasında önemlidir.

Kaynak: (Eğridere Zeybeği)

Çandarlı Zeybeği

Abdurahim Karademir'in ilk olarak İzmir Menemen/Bozalan Köyü'nde Menemenli zurnacı Mehmet Ündev'den derlediği oyun, Ege Üniversitesi DTM Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölüm Başkanı Dr. Cengiz Aydın'ın yürütücülüğünü yaptığı *İzmir Yöresi Oyunlarını Araştırma Projesi* kapsamında videoyla belgelenerek düzenlemiş, ilk kez EKİN Gösteri Topluluğu tarafından sergilenmiştir. Oyun müziği, 1998 yılında Tarkan Erkan tarafından notaya alınmıştır.

Kaynak: (Çandarlı Zeybeği)

Onyedi Benli Zeybeği (Manisa)

Ahmet Alahıdır ve Bahçecik Köyleri, Turgutlu merkez ve merkeze bağlı köylerde oynanan oyun, düzenlenerek Türk halk oyunları repertuarına kazandırılmış, THOF yarışmalarında kurum kuruluşlar tarafından sergilenmiştir.

Kaynak: (Onyedi Benli Zeybeği (Manisa))

Haymana Zeybeği

Manisa'da oynanan oyun Abdurrahim Karademir tarafından tespit edilmiş, Tolga Ünal tarafından derlenmiştir. Şafak Karayetim ve Orkun Derin tarafından düzenlenerek repertuara kazandırılmıştır.

Kaynak: (Haymana Zeybeği)

Yörük Ali Zeybeği (İzmir)

Oyun 1994 yılında İzmir Cumaovası/Orhanlı Köyü'nden Abdurrahim Karademir tarafından Muzaffer Çokgenç ve Süleyman Aybek'ten derlenmiştir. Oyun ilk kez 2009 da Çiğli Halk Eğitim Merkezi ve A.S.O. tarafından VAKSA²⁹ yarışmasında sergilenmiştir.

Kaynak: (Yörük Ali Zeybeği)

Grandağı Zeybeği

Denizli'nin Çameli Gökçekaya Köyü'nden derlenen bu oyun, Abdurrahim Karademir'in repertuara kazandırdığı oyunlardan biridir. 2010 yılında düzenlenerek Tavas Halk Eğitim Merkezi tarafından yarışma repertuarına alınmıştır.

Kaynak: (Grandağı Zeybeği)

---

²⁹ Kültür Bakanlığı ve Sabancı Vakfı tarafından düzenlenen Halk Dansları Yarışması (1993-2012).

Aydın Zeybeği

Bergama zeybeği ile ezgisel olarak benzerlik gösteren bu oyunun hareket serisi Köy Enstitüleri ve Öğretmen Okullarından mahalli ekiplere yayılmıştır. 1987 yılında Abdurrahim Karademir, kadın ve erkeğin bir arada oynadığı karma zeybek oyunları yaklaşımını Selim Sırrı Tarcan'ın Tarcan zeybeğini örnek alarak ilk kez Aydın Anadolu Lisesi'nde sahnelemiştir.

Kaynak: (Aydın Zeybeği)

Güdüşlü'nün Çesmesi

Aydın/Koçarlı'nın Güdüşlü Köyü'nden 1978 yılında derlenen bu kadın oyunu, Mukadder Aksoy ve Abdurrahim Karademir tarafından Sultan Şahin'den derlenmiştir. Oyun ilk kez aynı yıl Aydın Gazipaşa Ortaokulu tarafından sergilenmiştir.

Kaynak: (Güdüşlünün Çesmesi)

Kadıoğlu Zeybeği

Karademir, Aydın/Çine'nin Kahraman ve Soğukoluk Köylerinde oynanan bu oyunu, İncirliovalı mahalli zurna sanatçısı Saadettin Doğan'dan 1980'de derlemiş, düzenlemiş ve ilk olarak

1981’de Aydın Gazipaşa Ortaokulu’nun yarışma repertuarına kazandırmıştır.

Kaynak: (Kadioğlu Zeybeği)

Yağar Yağmur Zeybeği

Kültür Bakanlığı Halk Kùltürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Őube Müdürü Ahmet akır ve araştırmacı Türker Erođlu ile birlikte Aydın/Karacasu Güzelbeyli ve Ataköy’den derlenen bu oyun 1990’da Türk halk oyunlarının video ile belgelenme projesi kapsamında arşive kazandırılmıştır. 1997’de düzenlenerek EKİN Gösteri Topluluğunun sunduğu projede, 2000 yılında da Aydın Efeler Lisesi’nin yarışma repertuarında yer almıştır.

Kaynak: (Yağar Yağmur Zeybeği)

Tekeler Köyü Zeybeği (Karpuzlu İki Parmak Zeybeği)

Aydın/Karpuzlu ilçesi Tekeler Köyü zeybeği Abdurrahim Karademir’in Ali Boztepe ile birlikte 1992’de kayıt altına aldığı bir oyundur. 2001’de halk oyunları eğitmeni Mustafa Eriş ve EÜ DTM Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü 4. sınıf öğrencisi Vehbi

Can Uyaroğlu tarafından dzenlenerek aynı yıl Aydın Anadolu Lisesi tarafından halk oyunları yarışmasında sergilenmiştir.

Kaynak: (Tekeler Köyü Zeybeği (Karpuzlu İki Parmak Zeybeği))

İnce Memed Kadın Oyunu

Aydın/Göhlhisar Köyü'nde oynanan bu kadın oyunu, Karademir, Mukadder Aksoy ile birlikte 1978'de Hasibe Gökyar'dan derlenmiş ve dzenlenmiştir. Aydın'da birden fazla İnce Memed oyunu ve türküsü görölse de ortak özellikleri 9 zamanlı ezginin aksak ölçüsünün 3. durakta yer almasıdır. Bu özellik aynı zamanda oyunların tavrını belirlemektedir. Derleme ve dzenleme sürecinde Aydın Gazipaşa Ortaokulu öğrencileri aktif rol almıştır. Oyun bir halk oyunları yarışmasında Boğaziçi Üniversitesi tarafından *stilize* kategoride sergilenmiştir.

Kaynak: (İnce Memed Kadın Oyunu)

Ataköy Zeybeği

Oyunu 1983 yılında Aydın/Karacasu ilçesi, eski adıyla Damderesi, yeni adıyla Ataköy'den derleyen Abdurrahim Karademir, aynı yıl Aydın Lisesi'nin katıldığı bir yarışmada dzenlediği şekliyle repertuara kazandırmıştır. Karacasu ve Bozdoğan ilçelerinde ağırlıklı

olarak görülen Yörük kültürü, toplu olarak oynanan zeybek oyunlarında tavrısal açıdan diğer ilçelere göre farklılık gösterir. Oyun 2018-2019 yıllarında Türk Halk Oyunları Federasyonu'nun düzenlediği yarışmalarda geleneksel, düzenlenmesiz ve düzenlemeli şekliyle Boğaziçi Üniversitesi, Aydın Mustafa Kiriş Ortaokulu, Aydın Efeler Gençlik Spor Kulübü ve Kuşadası Makbule Hasan Uçar Anadolu Lisesi tarafından repertuara alınmıştır.

Kaynak: (Ataköy Zeybeği)

18. Halk Oyunları Müziği Çalışmaları

Abdurrahim Karademir, Anadolu ve Balkanlar'da gerçekleştirdiği araştırma ve derleme çalışmalarıyla, halk oyunları müziğine dair çok değerli bir miras bırakmıştır. Geniş bir perspektif ve titizlikle sürdürdüğü bu çalışmalar sonucunda arşivine kazandırdığı geleneksel müzikler, halk çalgıları, çalım teknikleri ve bu öğelerin yer aldığı ses ve görüntü kayıtları, somut ve somut olmayan kültürel mirasımız için çok önemli eserler arasında yer almaktadır.

Karademir'in en dikkat çekici çalışmalarından biri, halk oyunlarının sahnelenmesinde kullanılan repertuara özel bir yer ayırmasıdır. Belli bir yöreye ait halk çalgılarının özel yapımlarını ve bu çalgılara ait özgün çalım tekniklerini yaygınlaştırmayı kendine misyon edinmiştir. “Davul-zurna deyip geçmemek gerekir. Her yörenin kendine özgü ölçüsü ve tımsı olan çalgısı bir geleneği

oluşturur” diyen Karademir, Aydın kaba davul-zurnaları, bağlama ailesi (tanbura, divan, cura), kaval/çığırtma ve kabak kemane gibi halk çalgılarını, öğrencilerine ve çalışma gruplarına tanıtmış, bu çalgılarla eşlik etmiştir.

Halk Oyunlarının Tasnifinde Müzik ve Çalgının Rolü

Karademir, halk oyunlarının sınıflandırılmasında çalgıların ve müziğin temel etkenlerden biri olduğunu vurgular. Ona göre, oyunların karakteristiğini şekillendiren en önemli faktör, kullanılan çalgı takımlarıdır. “Bergama’da klarnet öne çıkarken, Cumaovası, Menemen ve Kemalpaşa gibi bölgelerde davul-zurna tercih edilir. Klarnet, melodileri daha kıvrak ve etkili bir şekilde sunarken, davul-zurna bu yörelerde oyunlara farklı bir hareket karakteristiği kazandırır.” Karademir’e göre, oyunlarda hareket karakteristiğini etkileyen bir diğer unsur ise yerel kültür ve bireylerin bu oyunları öğrendikleri kişilerin gelenekleri sürdürme biçimidir.

Sahnedeki Halk Çalgıları ve Yenilikler

Karademir, halk oyunları müziğinde birçok ilki gerçekleştirerek bu alana öncülük etmiştir. 1989 yılında halk oyunları müziğinde yapılan ilk orkestrasyon çalışması, sahnelenme anlayışında önemli bir dönüm noktalarından biri olmuştur. 1991-1992 yıllarından itibaren Karademir’in müzik gruplarında klavye, akordeon, çello ve keman gibi çalgıların kullanılması, geleneksel ile modern bir araya getiren yenilikçi bir yaklaşımın sonucudur. Şu sözleriyle bu yeniliklere dair görüşlerini dile getirir: “O dönemde yarışma kriterlerinde klavye ile akordeon bir arada kullanılamaz diye bir madde vardı. Ancak müziğin kurallarına uygun bir düzenleme

yapılıyorsa neden olmasın ki? Bazen bir duygu vermek istiyorsunuz ve o duyguyu sadece orada buluyorsunuz.”

Derleme Çalışmaları ve İz Bırakan Kayıtlar

Karademir, Aydın ve Karadeniz yörelerinde çalışan yol havaları gibi yöreye özgü uzun havaların derlenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Bu uzun havaların, tematik dans kurgularında kullanılarak kültürel değerlerinin gün yüzüne çıkartılmasını sağlamıştır. Ayrıca, tezenesiz çalım teknikleri üzerine yaptığı çalışmalar, boğaz havaları, sipsi ve tulum gibi çalgıların kayıtlarıyla akademik literatüre önemli katkılar sunmuştur.

Plak ve CD Çalışmaları

1980’li yıllarda Karademir, Aslan Plakçılık Şirketi tarafından çıkarılan “Aydın Abdal Havaları” kasetine süpervizörlük yapmış; Menemenli Kara Mehmet ve Germencikli Tibet’in yer aldığı çeşitli şarkıların kayıtlarında yönetmen olarak bulunmuştur. Bu çalışmalar, halk oyunları ve halk müziği konusunda ciddi bir arşiv oluşturmasını sağlamıştır. Karademir’in bu müzik CD’lerinin kapak fotoğraflarını da çekip düzenlemesi, kültüre olan titiz yaklaşımının bir başka örneğidir.

Abdurrahim Karademir’in, halk oyunları müziği alanındaki derinlemesine çalışmaları, kültürel mirasımızın korunması, geleneğin sürdürülmesi ve aktarılması için önemli bir temel oluşturmuştur. Onun yaptığı bu çalışmalar, akademik düzeyde çalışmalara ışık tutmaya devam etmektedir.

19. Abdurrahim Karademir ve Halk Kùltürü Danışmanlıkları

Abdurrahim Karademir'in halk oyunları üzerine gerçekleştirdiği çalışmalar, Türk halk dansları kùltürüne önemli katkılar sağlamış ve geleneksel zeybek dansının korunması ve geliştirilmesi konusundaki liderliğiyle tanınmıştır. Bu uzun soluklu çalışma serüveni, 1991 yılında Anadolu Folklor ve Turizm Derneği ile başlayan bir dizi destek faaliyetiyle, T.C. Kùltür Bakanlığı tarafından düzenlenen halk oyunları denetimlerinde bazı kurumlara sağladığı danışmanlıkla hayat bulmuştur.

1990'lı yıllarda, Ege Üniversitesi Sağlık, Kùltür ve Spor Daire Başkanlığı'nın halk oyunları topluluğuna verdiği danışmanlıklar, bu alandaki çalışmalarının ilk önemli adımlarındandır. Ayrıca, ilköğretim, ortaöğretim ve meslek liseleri ile Halk Eğitim Merkezleri arasında düzenlenen halk oyunları yarışmalarında, çoğunlukla il birinciliği elde eden topluluklara sanat danışmanlığı yapmış, bu toplulukların başarılarında etkin bir rol oynamıştır.

1970'lerden İtibaren Yetişen Lider Bir Figür

Abdurrahim Karademir'in halk oyunları alanındaki yetkinliği, 1970 yılında Milliyet Gazetesi tarafından düzenlenen halk oyunları yarışmasında Aydın oyunlarını çalıştırıp oynadığı ekip ile Türkiye Birinciliği elde etmesiyle kendini göstermiştir. 1974-1977 yılları arasında yine Milliyet Gazetesi'nin düzenlediği bir diğer yarışmada, Bursa Necatibey Kız Meslek Lisesi'nin Kaşıklı Karşılama dalında Türkiye Birinciliği kazanmasını sağlamış ve Necdet Günkut Özel Giysi Ödülü'nü almıştır. Karademir bu yarışmada hem oyun eğitmeni hem de müzisyen olarak yer almıştır.

1977-1980 yılları arasında halk oyunlarının çeşitli dallarında Türkiye Birincilikleri ve İkincilikleri kazandıran Karademir, özellikle Zeybek dalında elde edilen başarılarla adını halk dansları tarihine yazdırmıştır. Eğitimliğini yaptığı Aydın Endüstri Meslek ve Aydın Lisesi'nin Zeybek dalında katıldığı yarışmada Türkiye Birinciliği kazandırması, onun liderlik yetkinliğini bir kez daha göstermiştir.

1980 Sonrası Dönemde Ulusal ve Uluslararası Katkıları

Karademir, 1977-2006 yılları arasında Milliyet Gazetesi, Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler Arası Gençlik Spor Genel Müdürlüğü ve Gençlik Hizmetleri Daire Başkanlığı gibi kurumların düzenlediği halk oyunları yarışmalarında, çeşitli dallarda 20'den fazla Türkiye Birinciliği kazanmış topluluklara eğitimlik yapmıştır.

Ayrıca, çok sayıda yarışmanın Seçici Kurul Üyeliğini yaparak, geleneğin en iyi yansıtıldığı grupları titizlikle değerlendirmiş ve bu alanda otorite kabul edilmiştir. Bunlar arasında;

- 1977-1982 yıllarında Aydın il bazında halk oyunları yarışma organizasyonu,
- 1983-2008 yılları arasında T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı MEB yarışmaları,
- T.C. Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen Mahalli Köy Ekipleri Yarışmaları,
- 1996'da Ankara, İstanbul ve İzmir'de düzenlenen T.C. Kültür Bakanlığı ve Hacı Ömer Sabancı Vakfı iş birliği ile düzenlenen Komple Nitelikli Topluluklar Yarışması,

- 11 Ağustos 1997'deki İstanbul I. Dünya Üniversiteler Arası Halk Dansları Yarışması,
- Almanya'daki halk oyunları yarışma finalinde Ahmet Turan Demirbağ ile birlikte Jüri Başkanlığı,
- Macaristan'da düzenlenen Budapeşte Duna Karnavalı'nda 2009, 2010, 2012 ve 2014 yıllarında uluslararası halk oyunları yarışmalarında Seçici Kurul Üyeliği yer almaktadır.

Gelenegin Canlı Kalması ve Yeniliklere Açılım

Karademir, yarışmaların kimi zaman olumsuz etkilerini eleştirse de, geleneksel pratiklerin canlı tutulması ve yeniliklere ön ayak olma konusunda çok önemli işlevler ülenmiştir. Onun tarafından derlenip düzenlenen oyunlar, çok sayıda kurumun yarışma repertuarında yer almış ve bu durum Karademir'in çalışmalarına yeni bir ivme kazandırmıştır.

Özel Bir Proje: “Çakırcalı Mehmet Efe ve Kızanları”

Karademir'in danışmanlığını yaptığı en önemli projelerden biri, “Çakırcalı Mehmet Efe ve Kızanları” prodüksiyonudur. Yarın Toplumsal Gelişim Eğitim Kültür ve Sanat Derneği tarafından gerçekleştirilen “Kültürünü Yaşa Kültürünü Tanıt” projesi kapsamında, efe ve zeybeklik olgusunu anlatan bir söyleşi de yapan Karademir, M. Ümit Görgülü'nün yazdığı ve yönettiği teatral danslı anlatımda dans ve kostüm danışmanlığı yapmıştır. Bu gösterinin dansçıları, Ege Üniversitesi Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü mezunları ve öğrencilerinden oluşmaktadır.

Abdurrahim Karademir, öğrencilerinin ifadesiyle, yaşamını zeybek kültürünü yaşatmaya adanmış öncü bir eğitmen ve araştırmacı olarak kültür tarihi içerisinde kendine özgü bir yer edinmiştir.

(Çakırcalı Mehmet Efe ve Kızanları)

Redbull Anadolu Break

Abdurrahim Karademir'in danışmanlığını üstlendiği en yenilikçi uygulamalardan biri, Redbull Anadolu Break'tir. Modern dans ile geleneksel halk oyunlarını sıra dışı bir koreografik anlayışla bir araya getiren bu proje, füzyon dans türünün çarpıcı bir örneğini sunmaktadır. Sanat yönetmenliğini uluslararası alanda tanınan koreograf Kadir Memiş'in (Amigo Memiş) üstlendiği gösteri, Anadolu'ya özgü kültürel değerlerin çağdaş bir yorumla evrensel bir boyuta taşınmasını hedeflemektedir. Redbull Anadolu Break, Horon, Zeybek, Kaşık Oyunu ve Kars bölgesinin Ocaklı Köyü'nden derlenen Ters Garabet gibi özgün halk oyunlarını, break dansın dinamik yapısıyla harmanlayarak, dansın evrensel bir dil olduğu fikrini somut bir şekilde sahneye taşımaktadır. Bu bağlamda, projede yer alan halk oyunlarının titiz bir şekilde araştırılması, seçimi ve koreografik uyarlamaları, Abdurrahim Karademir'in halk dansları alanındaki derin bilgi birikimi ve danışmanlığıyla gerçekleştirilmiştir. Proje, hem geleneksel dans kültürünün sürdürülebilirliğine katkıda bulunmakta hem de modern dans disiplinlerine yeni bir perspektif sunmaktadır.

(Red Bull Anadolu Break)

(Zeybreak)

Aydın/Germencik-Dampınar Köyü

Aydın/Geyre-Karacasu Aphrodisias antik kenti

Zeybek (Selim Özyol) ve Zeybreak (Kadir Memiş)

20. Sahneleme Çalışmalarında Akademik Bir Yaklaşım

Karademir'in 1970'li yıllarda başlayan sahneleme çalışmaları, modern Türkiye'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğini benimseyerek, Selim Sırrı Tarcan'ın kadın ve erkeğin bir arada bulunduğu sahneleme anlayışını temel almıştır. Bu çalışmaların ana eksenini, geleneksel dans, giysi ve müzik unsurlarını modern sahneye taşıırken sanatsal kriterlere uygun bir düzenleme yapmayı hedeflemek olmuştur. Karademir, bu yolda gelenekten uzaklaşmadan, geleneksel formların özünü koruyarak sahneye taşınması gerektiği görüşünü savunmuş, geleneksel kültürün sahnede çeşitli toplumsal ve estetik özelliklerini yansıtabilecek bir çerçeve oluşturmuştur.

Sahneleme Anlayışı ve Evrensel Yayılım

1980'li yıllarda halk danslarına olan ilginin artması, Karademir'in sahneleme çalışmalarının hızla ivme kazanmasına olanak tanımıştır. Bu dönemde Karademir, halk kültürü

araştırmalarının tespit ve derleme boyutunu aşarak, temsil boyutunda evrensel bir perspektif geliştirmiştir. Geleneksel kültüre dair pratiklerin sahnelenmesinin ulusal ve uluslararası tanıtımda en etkili araçlardan biri olduğu görüşüyle hareket etmiş, sahneleme çalışmalarını bu doğrultuda şekillendirmiştir.

Ekici'nin (2004) şu tanımı bu anlayışı desteklemektedir: "Halk bilgisi ürünlerinin toplumsallık özelliği; bu ürünlerin işlev, içerik ve estetik bakımdan bir toplumla birleşmesi; başka bir ifadeyle, bir halk bilgisi ürününün işlev bakımından toplumun ihtiyaını karşılaması, içerik bakımından toplumun diğer değerleriyle uyuşması ve estetik bakımdan toplumun sanat ve estetik anlayışını yansıtması demektir." Karademir, halkın oynadığı oyunlardan esinlenerek, bunları sahneye uygun bir kurguyla yeniden tasarlamış ve repertuara kazandırmıştır. Bu başlık altında, geleneksel unsurların yeniden düzenlenmesi ve sahneye taşınması süreci dikkatle ele alınmıştır.

Koreografik Yaklaşım

Karademir'in sahneleme çalışmaları, koreografik açıdan gelenek ile modernlik arasında bir köprü oluşturmayı hedeflemiştir. Geleneksel dansların sahnede temsilinde koreografik ögelerin düzenlenmesi süreci hem yerel motiflerin korunmasını hem de sahne dinamiklerine uygun bir tasarımı ngrmştir. Karademir, hareketlerin ritmik örgüsüne ve estetik uyuma özel bir vurgu yaparak, geleneksel dansları modern bir dışavuruma dönüştürmeyi başarıyla gerçekleştirmiştir. Bu bağlamda, dansların çoklu kompozisyonları ve fiğuratif yapısı, sahne estetiğine uygun bir şekilde yeniden şekillendirilmiştir.

Yönetmenlik ve Danışmanlık Çalışmaları

Karademir, yürüttüğü çalışmalarla Ege Üniversitesi Devlet Türk Müziği Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümü EKİN Gösteri Topluluğu'na da büyük katkılar sağlamıştır. Topluluğun sahnelediği çok sayıda gösterinin oyun, müzik ve geleneksel kostüm tasarımlarında Karademir'in arşivi temel kaynak olarak kullanılmıştır. "Yörüklerde Oyun Geleneği" (2010-2011) ve "Üç Mehmet'in Dansı" (2015-2017) gibi prodüksiyonlar, Karademir'in bu alandaki birikiminin ve yaratıcılığının somut örnekleri olmuştur. Bu projelerde geleneksel oyun motiflerinin sahnelenmesine yönelik ayrıntılı çalışmalar yapılırken, modern seyirci beklentilerine de yanıt verecek bir çerçeve sunulmuştur.

Karademir'in sahneleme çalışmaları, Türk halk danslarının modern sahne estetiğine uygun bir şekilde düzenlenmesinde çok önemli bir öncül olmuştur. Bu çalışmalar, sadece geleneksel kültürün tanıtılmasına katkı sağlamakla kalmamış, aynı zamanda bu kültürün evrensel bir bağlamda yeniden yorumlanmasını mümkün kılmıştır. Gelenekten kopmadan modern bir tasarım sunan Karademir, sahneleme sanatına hem ulusal hem de uluslararası boyutta önemli katkılar sağlamıştır.

ÜÇ MEHMET'İN DANSI³⁰

29. ULUSLARARASI İZMİR FESTİVALİ
INTERNATIONAL İZMİR FESTIVAL

26 MAY 02

29. ULUSLARARASI İZMİR FESTİVALİ
26 MAYIS - 2 TEMMUZ 2015

EGE ÜNİVERSİTESİ
DEVLET TÜRK MÜSİKİSİ KONSERVATUVARI
EKİN DANS TOPLULUĞU
“ÜÇ MEHMET’İN DANSI”

Yönetmenler: Abdurrahim Karademir, Şahin Ünal

11 Haziran 2015
E.Ü. Atatürk Kültür Merkezi
21.30

biletix
Kültür Bakanlığı

İZKA
Kültür Varlıklarını Koruma Kurumu

Eczacıbaşı

³⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=Cv1mf-LBRAk> bağlantısından ulaşılabilir. Prodüksiyon ile ilgili bilgiler prodüksiyonun broşüründen derlenmiştir.

Abdurrahim Karademir'in Zeybeklik ile ilgili 45 yıllık birikimini aktardığı ve Şahin Ünal ile yönetmenliğini yaptığı prodüksiyon, Zeybeklik kurumu üzerine derin bir analiz sunmaktadır. “EKİN 25” adı verilen bu eser, ilk gösterimini 11 Haziran 2015 tarihinde 29. Uluslararası İzmir Festivali'nde yapmış ve tek bir prömiyer olarak planlanmıştır. Ardından, 2016 ve 2017 yıllarında reproduksiyon olarak yeniden sahnelenmiş ve geniş izleyici kitleleriyle buluşmuştur.

2016 yılında, 19 Mayıs kutlamaları kapsamında Yenimahalle Belediyesi'nin davetiyle Ankara'da bir turne gerçekleştirilmiştir. 2017 yılında ise İZSU'nun 100. Kuruluş Yılı kutlama programı çerçevesinde İzmir Ahmet Adnan Saygun Sanat Merkezi, Ödemiş, Bergama, Selçuk ve Manisa gibi şehirlerde toplam beş turne düzenlenmiştir. Bu çalışmalar, prodüksiyonun tarihsel ve kültürel bir fenomen olarak Zeybeklik olgusunu daha geniş bir kitleye tanıtmaya misyonunu pekçok yönden desteklemiştir.

Prodüksiyonun Estetik ve Kültürel Temelleri

Abdurrahim Karademir, prodüksiyonun sahnelemesinde bizzat yer alarak, kostüm tasarımlarını kendi geleneksel giyim kuşam arşivinden ve koleksiyonundan faydalanarak gerçekleştirmiştir. Bu süreçte, Ege Üniversitesi Etnografya Müzesi ve Devlet Türk Müzikleri Konservatuvarı Geleneksel Giyim-Kuşam Atölyesi ile de işbirliği yapılmış ve Merih Oldaç'ın katkılarından yararlanılmıştır. Kostümlerin otantik özellikler taşıması, eserin kültürel derinliğini arttıran önemli bir unsur olmuştur.

Senaryo, detaylı ve katmanlı bir yapıya sahiptir. Prodüksiyon, Ege bölgesinin müzik ve dans kültürünün temelini oluşturan Zeybeklik olgusunu merkeze almış, bu olgunun toplumsal yaşamı çok yönlü bir biçimde nasıl etkilediğini tarihsel ve estetik bir yaklaşımla incelemiştir.

Zeybeklik Olgusu: Tarihsel ve Sosyal Arka Plan

Zeybekler, Batı Anadolu'da kendilerine özgü bir kültüre sahip, silahlı direniş öncüleridir. Dağları kendilerine yurt edinen bu insanlar, Osmanlı düzenine ve zulme karşı çıkmış, toplumsal adaleti savunma

misyonuyla hareket etmişlerdir. Osmanlı yönetimi tarafından genellikle "eşkiya" ya da "haydut" olarak tanımlanan Zeybekler, halk gözünde birer kahraman olarak algılanmıştır.

Zeybekler, sosyal adaletin tesisinde oynadıkları rolün yanı sıra, ulusal savunmada da önemli görevler üstlenmiştir. Rus, Karadağ ve Kırım Savaşlarında aktif olarak yer alan bu gruplar, vatanseverlikleriyle de dikkat çekmiştir. 19. yüzyılın sonlarında Ege bölgesinde tahmini olarak dört bin Zeybek topluluğu bulunmaktaydı. Bu toplulukların çoğu Yörük ve Türkmenlerden oluşmakla birlikte, Rum ve Ermeni Zeybeklerin de varlığı bilinmektedir.

Zeybek Danslarının Anlamsal ve Sembolik Boyutları

Zeybek dansları, estetik bir ifade aracı olarak cesaret, onur, sevgi ve direniş gibi değerleri yansıtmaktadır. Dansların hareket dili, toplumsal hafızada yer edinmiş derin duyguları ve anlatıları izleyiciye aktarmayı amaçlar. Zeybek danslarındaki gökyüzünü hedef alan hareketler, sonsuzluğa ve özgürlüğe olan arayışın bir sembolü olarak yorumlanabilir.

“Üç Mehmet’in Dansı” Projesinin Yapısı ve Tematik Kapsamı

“Üç Mehmet’in Dansı” adlı prodüksiyon, iki perde ve üç bölümden oluşmaktadır. Gösteri, Zeybeklik tarihinde öne çıkan üç ünlü efe olan Atçalı Kel Mehmet, Çakıcı Mehmet Efe ve Demirci Mehmet Efe’nin yaşamlarından kesitler sunmaktadır. Toplam 80 dakikalık bu performans, geleneksel giysi ve halk çalgılarıyla desteklenmiş ve modern bir müzikal anlayışla izleyiciye sunulmuştur.

Prodüksiyonun repertuarı hem sahneleme geleneğinden gelen hem de yeni alan araştırmalarıyla derlenen oyunları içermektedir.

Özellikle, Zeybek danslarının anlam yükü üzerinde yoğunlaşarak, anlatım ve dans uyumu ön planda tutulmuştur. Atçalı Kel Mehmet bölümünde Denizli, Burdur, Isparta ve Midilli Adası dansları; Çakıcı Mehmet Efe bölümünde İzmir, Manisa ve Muğla dansları; Demirci Mehmet Efe bölümünde ise Isparta ve İbradı dansları sergilenmiştir.

Senaryonun yapısal akışı, zengin Zeybek dans repertuarını dramatik bir bütün içinde birleştirerek, izleyicinin hem tarihsel hem de kültürel bir yolculuk yaşamalarını hedeflemiştir. Geleneksel Türk tiyatrosunun açık biçim özellikleri, anlatılı bölümlere entegre edilerek zengin bir sunum ortaya konmuştur. Bu eser, Zeybeklik olgusunun kültürel değerini estetik bir çerçevede ele alarak, toplumsal hafızada kalıcı bir iz bırakmayı başarmıştır.

1. Bölüm: Atçalı Kel Mehmet Efe (1780-1830)

Atçalı Kel Mehmet Efe, 18. yüzyıl sonları ile 19. yüzyıl başlarında Anadolu'nun batısında, Aydın iline bağlı Atça kasabasında doğmuş, fakir bir ailenin evladıdır. Aydın'a özgü sosyal ve ekonomik yapının içinde yetişen Mehmet Efe, ilerleyen yıllarda adını tarih kitaplarına kazandıran önemli bir halk kahramanına dönüşmüştür. Atçalı Kel Mehmet Efe, bu yerel eşrafın halk üzerindeki baskılarına karşı bir direniş hareketi başlatmış, Aydın ve çevresinde yoksul halkın sesi olmuş ve onların haklarını savunmuştur. Bu durumu değiştirmek için çeşitli eylemler düzenlemiş, zenginlerin mallarını alarak fakir halkın hizmetine sunmuş, bu şekilde adaleti sağlamayı hedeflemiştir.

Aynı dönemde Atçalı Kel Mehmet Efe'nin kişisel yaşamı da onun halk arasında büyük bir efsane haline gelmesine sebep olmuştur. Özellikle yaşadığı büyük aşk, onun halk arasında "gönül kahramanı"

olarak anılmasına yol açmıştır. Bu aşk, aynı zamanda onun kişisel ve toplumsal mücadelelerinin arka planındaki insani yönü de gözler önüne sermektedir. Mehmet Efe'nin yalnızca bir siyasal lider değil, aynı zamanda halkının duygusal ihtiyaçlarına da hitap eden bir figür olarak tanınması, onun popülerliğini artırmıştır.

Atçalı Kel Mehmet Efe'nin ölümsüzleşmesine yol açan bir diğer faktör ise, on binlerce insanı peşinden sürüklemesi ve büyük bir direniş hareketi oluşturmasıdır. Bu süreçte, yerel yönetimlerle mücadele ederken aynı zamanda halkının güvenliğini sağlamak, köylülerin direncini kırmak isteyen sömürgeci güçlere karşı bir duruş sergilemiştir. Efe'nin halkına olan bağlılığı ve onları sömüren eşrafın karşısında durması, onun halk kahramanı olarak hafızalarda yer etmesini sağlamıştır.

Atçalı Kel Mehmet Efe'nin hayatı ve mücadelesi, sadece bir bireyin zaferi değil, aynı zamanda halkın özgürlük mücadelesinin de simgesidir. Aydın İhtilali'nin önderi olarak, halkını temsil etmiş ve onlara adalet getirmeye çalışmış olan Mehmet Efe, bu çabalarla halk arasında büyük bir saygınlık kazanmış ve adını tarih kitaplarına kazandırmıştır. Hem siyasal hem de kişisel efsanesi, Anadolu'nun ve Osmanlı'nın o dönemdeki toplumsal yapısını dönüştürmeye çalışan bir halk liderinin unutulmaz hikayesidir.

Konakta Eğlence

1820'lerde Atça Beyi Şerif Hüseyin, konağının bahçesinde Nazillili Arpaz Beyi Osman ve ailesi için bir şenlik tertip eder. Şenliğe kâhyalar, köylüler, Atçalı Kel Mehmet, anası ve yerel çalgıcılar katılır. Ahalinin oyunlarına katılmak isteyen öksüz Mehmet toplum önünde

aşağılanır. Bir de beyin kızına aşık olunca bu aşağılanmadan annesi de payını alır.

Kel Mehmet, O artık .... Efe

Konağın kâhyasını bıçaklayan Atçalı dağa çıkmaya karar verir. Kızan toplayıp, çete kurarak eylemlere başlar. O artık efedir.

Atçalı'nın Düşü

Atçalı eylemlerine devam ederken Şerif Hüseyin'in kızı Emir'i unutamaz, Emir de Atçalı'ya ilgi duymaktadır. Ancak Şerif Hüseyin kızını Atçalı'ya vermek istemez. Kızını eve hapseder.

Mendereste Bir Bağ Evi

Atçalı dağda eylemlerini sürdürürken, bir taraftan Emir'i takip ettirir. Şerif Hüseyin kızını Aydın zenginlerinden Hasan'a verir. Düğün günü kararlaştırılır. Ancak Atçalı haberi alır. Damat adayı Hasan, Menderes kıyısında bir bağ evinde Aydın'lı Rum dostları ile bekârlığa veda eğlencesi düzenlerken Atçalı evlenmekten vazgeçirmek için Hasan'ı dağa kaldırır.

Kara Efe Çetesine Baskın

Damat adayı Hasan'ın babası oğlunu kurtarmak için Kara Efe ile anlaşır. Bunun haberini alan Atçalı Kara Efe çetesini talan eder.

Vali-i Devlet ve Düğün

Aydın vilayetini ele geçiren Atçalı, kendi adına mühür bastırarak kendini vali ilan eder. Emir'e söz verdiği gibi babasından ister. Görkemli bir düğün yapılır.

Atçalı'nın Sonu

Osmanlı ile çatışan Atçalı vurulur ve bir dönem kapanır.

2. Bölüm: *Çakırcalı Mehmet Efe (Çakıcı Efe) (1872-1911)*

Aydın Valisi Hacı Naşit paşanın öldürttüğü zeybeklerden Çakıcı Ahmet'in oğludur. Babası öldüğünde 11 yaşında olan çakıcı, efe olarak yetiştirildi. Osmanlı ile anlaşılan ilk efe olma özelliğini taşıyan bu zeybek Batılılarca Türklerin Robin Hood'u ve dağların kralı olarak biliniyordu. Ayasuluklu (Selçuk) olan bu Çakıcı efe kendine hasım olan pek çok çeteyi ortadan kaldırmıştır. Yaşadığı döneme damgasını vuran Çakırcalı, adına yakılan, İzmir'in Kavakları adlı türküyü ölümsüzleşmiştir.

Efelere Ağıt

Osmanlı dağlarda baş edemediği zeybekleri anlaşarak düze indirir. Onlara “Kır serdarlığı” unvanı verir. Ancak, Padişah tarafından gönderilen bir fermanla aynı günde pek çok efe kalleşçe öldürülür. Çakıcı Mehmet Efe'nin babası Ahmet Efe de bunlardan birisidir.

Dağların Kartalı Çakıcı

Çakıcı annesi tarafından babasının intikamını almak üzere zeybek olarak yetiştirilir. Efelere baş olan Çakıcı inanılmaz eylemler yaparak Osmanlı'dan babasının öcünü alacaktır.

Arnavutlara Baskın

Padişah tarafından Çakıcı'yı yakalamak ve öldürmek üzere görevlendirilen Arnavutları bir kahvede basarak püsküllerini kesip Kamil Paşa'ya gönderir ve onlara kendilerini takipten vaz geçmelerini söyler.

Çakıcı'nın Eşleri

Çakıcı üç evlilik yapmıştır. İlk karısı ve diğer eşleri arasında çekişme yaşanmaktadır.

Bağarası'nda Rum Zenginleri

Kendisi aleyhinde faaliyetler planlayan Rum zenginlerine konuk olur. Onları uyararak paralarını alır.

Muğla Postası Soygunu- Dağda Oturak Âlemi

Osmanlı tarafından Ayasuluk'taki evi yakılan Çakırcalı, Muğla postasını soyarak evinin ederi kadar parasını kendisine aldıktan sonra, kalan parayla beşparmak dağlarında görkemli bir oturak eğlencesi düzenler.

Düze İnme

Osmanlı ile anlaşan Çakıcı ve kızanları düze inerler. Çakıcı'yı Osmanlı zabitleri, halk, davul zurnalar ile karşılar.

Çakıcının Ölümü

Tekrar dağa çıkan Çakıcı, Osmanlı askeri ile yaptığı bir çarpışmada akşam karanlığında vurulur. Baş kızanı Hacı tarafından tanınmaması için başı ve kolları gövdesinden ayrılır ve bir ağaçta bırakılır. Osmanlı askerleri tarafından bulunan Çakıcının uzuvları, Nazilli Hükümet Konağı'nın önünde halka ibret olması için asılır.

3. Bölüm: Demirci Mehmet Efe (1883-1961)

Kurtuluş savaşı ve sonrasında öne çıkan efelerindendir. Kurtuluş savaşı sonrasında Mustafa Kemal Atatürk, Demirci Mehmet Efe çetesini ve dört yüz zeybeğini Ankara'ya davet etmiş, Kurtuluş Savaşında gösterdiği hizmet ve başarıdan dolayı kendisine paşa rütbesi vermiştir. Zeybeklerin Ege'deki başarılı mücadelelerinden ötürü Mustafa Kemal'e de "Sarı Zeybek" yakıştırmaları yapılmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Atatürk'ün yanında yer alan Demirci Mehmet Efe Konya isyanını bastırmak üzere görevlendirilmiştir

Demirci Efe... Kararsız Zamanlar... Millî Mücadele

Demirci Mehmet Efe Millî Mücadele yıllarında uzun süre Osmanlı yanlısı tutum sergiler. Olayların gelişimi, diğer efelerin baskıları ile Millî Mücadeleye katılmaya karar verir.

Konya İsyanı ve İbradilılar

Demirci Mehmet Efe, Atatürk tarafından Konya isyanını bastırmak üzere görevlendirilir. Akseki ve İbradı civarında isyancıları bastırır.

Yaşasın Cumhuriyet

Demirci Mehmet Efe, Cumhuriyet yıllarında pek çok Cumhuriyet kutlamasına katılır.

Projede günümüze kadar sahnede yer almamış zeybek kostümleri ve aksesuarları dönem özellikleri ve mekânsal farkları gözetilerek kullanılmıştır. Özellikle Öğr. Gör. Abdurrahim Karademir'in bir giysi uzmanı oluşu ve Zeybek giyimi konusunda Türkiye'deki en büyük koleksiyonlardan birine sahip olması gösteriyi etnografik bakımdan ilginç ve seyir zevki yüksek bir duruma getirmiştir.

Prodüksiyonda görev alanlar:

Yönetmen: Öğr. Gör. Abdurrahim Karademir- Öğr. Gör. Şahin Ünal

Yönetmen Yardımcıları: Doç. Dr. Ö. Barbaros Ünlü- Öğr. Gör. Merih Oldaç- Yrd. Doç. Dr. Sema Erkan- Dr. E. Cenk Aydın

Müzik Direktörü: Öğr. Gör. Tarkan Erkan

Işık Tasarımı: Dr. Ferruh Özdiñer

Kostüm: Öğr. Gör. Abdurrahim Karademir- Öğr. Gör. Merih Oldaç

Makyaj Tasarımı: Yrd. Doç Dr. Füsün Aşkar

Sahneleme: Öğr. Gör. Merih Oldaç- Öğr. Gör. Abdurrahim Karademir- Yrd. Doç. Dr. Sema Erkan- Öğr. Gör. Bora Okdan- Gizem Karademir

Oyun Aktarımı: Öğr. Gör. Merih Oldaç- Bortan Oldaç- Barış Sarıkaya-Burak Aslantürk Orkun Derin- Selim Özyol- Mustafa Aykuş- Salih Karagöz- Saim Şen- Mikdat Furkan Yılmaz- Meral Çimen- Gizem Karademir – Yerel Kaynak Kişiler

Dansçılar: Türk Halk Oyunları Bölümü Öğrencileri

Demirci Mehmet Efe sahnesi (Adil Alpköçak Arşivi)

YÖRÜKLERDE OYUN GELENEĞİ³¹

Ege Üniversitesi
Devlet
Türk
Müziği
Konservatuvarı
Türk
Halk
Oyunları
Bölümü
Gösteri
Topluluğu

Ekin 18

“Yörüklerde Oyun Geleneği”

19-20-21-22 Mayıs 2008
E.Ü. Atatürk Kültür Merkezi
20.30

Bilgi için: 0232 342 02 86 e-posta: tho@mail.ege.edu.tr

Abdurrahim Karademir’in yönetmenliğini üstlendiği “Yörüklerde Oyun Geleneği” gösterisi, Yörük halklarının geleneksel dans ve oyunlarını sahneye taşımayı amaçlayan bir projedir.

³¹ <https://www.youtube.com/watch?v=0mv3gbuLTPk>. Prodüksiyon ile ilgili bilgiler prodüksiyonun broşüründen derlenmiştir.

Karademir, bu gösterinin amacını şu şekilde ifade etmiştir: “Bu gösteride gelenekteki dans yerinde tespit edilen şekliyle kısa kısa seyirciye projeksiyon ile yansıtıldı. Sahneleme çalışmalarından dolayı, geleneksel yapının bozulmaya başladığı ortamı düzeltmek için o gösteriyi yaptık. Halk oyunları sunumları yapılıyor ama o oyun hangi etnik yapının ürünü? Bu sorunların cevabı bu gösteride verildi”. Bu açıklama, geleneksel halk oyunlarının etnik kökeni, kimliği ve kültürel bağlamda nasıl yorumlandığına dair derin bir sorgulama içerir.

Gösterinin İçeriği ve Teması

“Yörüklerde Oyun Geleneği” gösterisinde yer alan oyunlar, Türkiye'nin farklı bölgelerinden derlenen ve halk kültürünün önemli parçalarını oluşturan danslar ve geleneksel ritüelleri içermektedir. Gösteride Balıkesir iline ait Bigadiç ve Sındırgı Yörük oyunları, Dursunbey Sağırlar köyü Yörük kınası ve Dursunbey Yörük oyunları (özellikle Barana), Balıkesir Tahtacı Türkmen oyunları, pamukçu zeybek oyunları ve Kütahya ilinden Domaniç Yörük oyunları, zeybek alayı oyunları ve Kütahya kadın oyunları sahnelenmiştir. Bu oyunların her biri, kendine özgü ritimleri, adım cümleleri ve müzikleriyle kültürel kimliklerini yansıtmaktadır.

Dursunbey Sağırlar Köyü Yörük Kına Adetleri ve Barana bölümleri, bu gösteriye özgü bir saha çalışması sürecinin ürünü olarak sahnelenmiştir. Yörük kına geleneği hem bir eğlence biçimi hem de toplumsal bir ritüel olarak, Yörüklerin sosyal yapısını ve dünya görüşünü anlamada kritik bir öneme sahiptir. Barana ise, özellikle Dursunbey çevresindeki Yörükler arasında yaygın olarak uygulanan, düğünlerde ve diğer toplumsal etkinliklerde yapılan bir halk dansıdır.

Bu danslar, tarihsel ve kültürel olarak köklü bir geçmişe sahip olup, gösteriye özgü bir biçimde yeniden tasarlanmıştır.

Balıkesir/Dursunbey-Sağırlar Köyü gelin havası

Araştırma ve Derleme Çalışmaları

Bu gösterinin oluşturulmasında büyük bir saha araştırması ve derleme çalışması gerçekleştirilmiştir. Balıkesir ilindeki alan araştırmalarında, bölgenin kadın ve erkek eğlenceleri üzerine katılımlı gözlem yapılarak geleneksel oyun ve müzik performansları kayda alınmıştır. Bu kaydedilen oyunlar, adım cümleleri üzerinden analiz edilmiş ve ilgili türküler nota alınarak müziksel bir çerçeveye oturtulmuştur. Bu sürecin sonunda, Bigadiç ve Sındırgı yörelerine ait Yörük kadın oyunlarından Şerifem, Akpınar, Turnalar, Azime ve Tüllek adlı oyunlar tespit edilmiştir. Bu oyunlar, Yörük kültürünün ritmik ve melodik dokusunun birer örneği olarak, geleneksel halk oyunları repertuarında önemli bir yer tutmaktadır.

Kütahya ilinde ise, özellikle Domaniç Yörükleri arasında yaygın olan oyunlar ve zeybek alayı dansları üzerine araştırmalar yapılmış ve sahnelenmeye uygun hale getirilmiştir. Bu oyunlar, bölgenin özgün geleneksel danslarını yansıtarak kültürel mirasın korunmasına olanak sağlamaktadır. Kütahya kadın oyunları ise, bölgedeki kadınların toplumsal rollerine ve gündelik yaşamlarına dair ipuçları sunmakta, böylece halk oyunlarının toplumsal işlevselliğini gözler önüne sermektedir.

Akademik Çerçeve ve Sosyal Bilimsel Yaklaşım

Bu projede gerçekleştirilen araştırmalar, yalnızca folklorik bir derleme çalışması olmanın ötesinde, sosyal bilimler alanında önemli bir yere sahiptir. Özellikle halk oyunlarının etnik kökenleri, toplumsal işlevleri ve kültürel anlamları üzerine yapılan derinlemesine analizler, bu tür çalışmaların bilimsel bir platformda ele alınmasının önemini vurgulamaktadır. Yörüklerdeki oyun geleneği, bu anlamda bir kimlik arayışı ve toplumsal belleği yaşatma çabası olarak değerlendirilebilir. Her bir oyun, bir halkın tarihsel yolculuğunu, sosyal yapısını, inanışlarını ve günlük yaşamını yansıtır. Ayrıca, bu gösteri, geleneksel halk oyunlarının sadece eğlence amaçlı değil, aynı zamanda kültürel bir iletişim aracı olarak da işlev gördüğünü göstermektedir.

“Yörüklerde Oyun Geleneği” gösterisi, halk oyunlarının etnik kökenlerine, toplumsal bağlamına ve geleneksel yaşam biçimlerine dair kapsamlı bir bakış açısı sunmaktadır. Bu projeye, Yörüklerin zengin kültürel mirası sahnelenerek ve akademik bir dilde ele alınarak günümüze taşınmış ve bu kültürel değerlerin geleceğe aktarılmasına olanak sağlanmıştır.

Barana Sahnesi

Yıllardır Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde özellikle köy ve kasaba yaşamı içinde sosyal dayanışmayı, kaynaşmayı ve birlikteliği sağlayan bir örgüt olan "Barana" genellikle gençler ve yetişkinler arasında sosyal dayanışmayı sağlayan ve temelde sohbet ve eğlenceye dayalı geleneksel bir kültür unsurudur. Her yıl hasat bitiminde eylül ortası veya ekim başı gibi başlayıp Hıdırellez'e kadar devam eden bu gelenek Balıkesir'in Dursunbey İlçesi'nde de görülmektedir. Hasat bitiminde Barana kurmak isteyen arkadaşlar bir araya gelerek Barana'yı oluştururlar. Bu aşamada önemli olan Barana'nın ismi ile görev bölümüdür. Barana'da beş önemli görev vardır. Bunlar için seçimler yapılır:

- a) **Başkan:** Gençler arasında ve toplumda sayılan ve sevilen birisi seçilir.
- b) **Hâkim veya Başkan Yardımcısı:** Başkan olmadığı zaman onun yerine geçer.
- c) **Çavuş:** Tarafsız ve adaletli birisi seçilir.
- d) **Çavuş yardımcıları veya Falakacı:** Güçlü kuvvetli ve saygılı kişilerden seçilir.

Barana üyeleri seçimin ardından bir pazar akşamı sohbetin yapılacağı evde buluşmak üzere ayrılırlar. Ev sahibi dümbelek, tef ve zilli maşadan oluşan müzik aletlerini bir çuvalın içine koyup evine götürür. Ailesine pazar akşamı evde toplantı yapılacağını söyler ve hazırlık yapmalarını ister. Aileler yıllardır bu uygulamayı bildikleri için oğullarının barana üyesi olmasından gurur duyarak, büyük bir mutlulukla hazırlıklarını tamamlayıp pazar akşamını ipe çekerler.

Pazar akşamı Barana üyelerinin tamamı sohbetin yapılacağı evin en yakınındaki camiye giderek yatsı namazını kırlarlar. Cami çıkışında birlikte eve doğru yönelirler ve belli bir mesafeden sonra başkanın işaret vermesiyle “Sabahtan Kavuştum” türküsü söylenmeye başlanır ve Barana'nın yapılacağı eve varılarak, sohbetle beraber türküler çalınıp koro halinde söylenir. Kırık hava, karşılama ve zeybek oyunları oynanır. Oyunlar esnasında oyunu bırakan kişi kaşıkları bir arkadaşının önüne bırakır. Bu şekilde herkes oynamış olur.

Balıkesir Dursunbey'de Barana sohbet geleneği günümüzde de devam etmekte ve toplumsal, ahlaksal ve eğitsel işlevini korumakta ve yaşatılmaktadır.

Yörüklerde Oyun Geleneği adı altında gerçekleştirilen EKİN 19 gösterisinde bizzat yerinde tespit edilen geleneksel pratikler aslına en uygun biçimde sahneye aktarılmaya çalışılmıştır.

Soma Sahnesi

2008 yılında Soma'nın Cenkeri, Yağıcılı ve Beyce köylerinde yapılan alan araştırması çalışmaları ile bu bölge Yörüklerinin düğün, bayram ve askere uğurlama gelenekleri tespit edilmiştir. Unutulmaya yüz tutan Ambar oyunu, mübadele ile Yunanistan'dan göçenlerin oyunları, Selma köy seyirlik oyunu ve diğer Zeybek oyunları derlenmiştir. Sahadan alınan malzeme Bayrak Dürme adı ile yirmi dakika içinde sahne üstünde estetize edilmeye çalışılmıştır.

Düğüne davet edilen misafir köylerin düğün alaylarının, ellerinde hediyeleri ile meydana gelişi, Cezayir ezgisi ile gerçekleşir. Ardından Hora başlar. Mübadiller tarafından getirilen Hora dansının Zeybek oyun kültürü alanı içinde yaşaması yöreyi ilginç kılmaktadır.

Ayrıca yay formunda icra edilen bu oyun, çember formunda icra edilen Zeybek oyunları arasında gösteriyi çeşitlendirme açısından yararlıdır. Tüm erkeklerin katılımı ile oynanan Hora, düğün sahiplerinin davetlilere “hoş geldiniz” demesi anlamındadır. Daha sonra Sarıçalı Zeybeği ile damat oyuna kaldırılır.

Sırada bir köy seyirlik oyunu olan Selma vardır. Üç gün üç gece sürdüğü varsayılan düğünde bir gece önce sarhoş olup ortamın huzurunu bozan bir genç cezalandırılır. Yüzüne kızlar tarafından kömür karası sürülüp, Selma adındaki bir eşeğe (yörede ismi böyle geçtiği için) tersten bindirilir. Kolları çarpmıha gerilmiş gibi bir sopaya bağlanır. Sopanın uçlarına uzun ipler bağlanır. Bu iplerin sınırladığı alan içinde yüzü maskeli birileri, düğün sahibinin seçtiği bir davetli ve damat müzik eşliğinde oynarlar. Bu seyirlik oyuna katılan yorumda bir manici olmuştur. Derleme çalışması sırasında rastlanan her duruma uygun doğaçlama maniler söyleyebilen bir kimse, gösteride Selma adındaki eşeği yolda bulmuş ve düğüne getirmiş biri olarak yorumlanmıştır. Söylediği manilere gösteri akışını destekleyici sözler ilave edilmiştir.

Daha sonra kızlar tarafından Zeybek formundaki Payama Bak ve Oy Dağlar oyunları oynanır. Ardından erkeklerin oynadığı Soğukkuyu ve İsmaili Zeybekleri gelir. Finalde ise Ambar Oyunu ve Bayrak Dürme töreni birlikte yer alır. Ambar oyununda birbirlerini omuzlarından tutan ve bir çember oluşturacak şekilde çöken dört kişinin üstüne dört kişi daha çıkar. Aşağıdakiler ayağa kalkarak bir kule oluştururlar ve yana adımlarla kuleyi 5/8 lik tartımda bir türkü ile çevirirler. Sahnenin diğer tarafında bayrak dürülmektedir. Düğünün

ilk günü sabahı açılan bayrak üçüncü günün sonunda itina ile sarılır ve köy delikanlı ocağında yerini alır. Bu tören henüz askerlik görevini yapmamış gençlere yaptırılır. Amaç gençlere asker ocağında sancağa karşı nasıl davranacağını öğretmektir. Bu bölüm Ambar oyununun hüznü türküsü ile (acapella olarak icra ediliyor) sonlandırılır.

SONUÇ

Abdurrahim Karademir, Türk halk kültürü ve halk oyunlarına adanmış bir ömürle, özellikle zeybek danslarının korunması, belgelenmesi ve yaygınlaştırılmasında öncü bir isim olarak Anadolu halkının geleneksel kültür tarihine damga vurmuştur. Araştırmacı, eğitimci, arşivci ve küratör kimliklerini ustalıkla birleştirerek, geleneksel oyunlardan müziğe, giyim-kuşamdan aksesuar ve koleksiyonlara kadar geniş bir yelpazede derinlemesine çalışmalar yapmıştır.

Karademir'in katkıları, geleneksel halk oyunlarının sahnelenmesinde sadece estetik bir yaklaşımı değil, aynı zamanda kültürel bir bilinci de temsil eder. Zeybek danslarına dair yaptığı saha araştırmaları ve derlemeler, bu dansların hem akademik hem de sanatsal bağlamda değer kazanmasını sağlamıştır. Türk halk oyunları repertuarına 100'den fazla özgün oyun kazandırması, sahneleme tekniklerine getirdiği yenilikçi yaklaşımlar ve geleneksel sahne kostümleri için geliştirdiği tasarımlar, kültürel birikimini somut bir şekilde ortaya koymaktadır.

Karademir, uluslararası alanda da Türk halk kültürünü tanıtmaya misyonuyla hareket etmiş; Japonya, Avrupa ve diğer birçok bölgede gerçekleştirdiği konferanslar, workshoplar ve sergilerle Türk zeybek kültürünün evrensel bir düzlemde tanınmasını sağlamıştır. Etnografik malzeme ve geleneksel kıyafet koleksiyonları ise, sadece bir arşiv çalışması olarak kalmayıp, aynı zamanda modern tasarımlara ve akademik çalışmalara kaynaklık eden bir miras niteliğindedir.

Onun akademik ve sanatsal çalışmaları, geleneksel ile modern birleştiren, kültürel değerleri bilimsel yöntemlerle ele alan bir paradigma sunar. Karademir, halk oyunları ve kültürüne dair detaylı araştırmalarıyla sadece bir arşiv oluşturmakla kalmamış; aynı zamanda bu arşivin sistematik bir şekilde düzenlenerek ulusal ve uluslararası düzeyde paylaşılmasını sağlamıştır.

Abdurrahim Karademir'in çok yönlü çalışmaları, Türk halk kültürünün zenginliğini hem yerel hem de küresel düzlemde görünür kılmıştır. Onun katkıları, kültürel mirasın korunması ve aktarılmasında gelecek nesillere ışık tutan bir rehber olma niteliği taşımaktadır.

Geleneksel kültüre dair ilgisinin yanı sıra, gösteri sanatlarına, güzel sanatların tüm alanlarına duyduğu merakla, Karademir'i bir *sanat omnivoru*³² olarak tanımlamak yanlış olmaz. Aynı zamanda fotoğraf sanatçısı olan Abdurrahim Karademir, derlediği etnografik malzemelerin tümünü fotoğraflayarak arşivler. Aktüel fotoğraflara da ilgi duyduğu için, derleme çalışmalarından oluşturduğu albümlerde portreler, doğal yaşamı ifade eden kareler, görsel sanat eseri niteliğindedir. Karademir'in estetik görüşü ile dansa olan aşkının birleşmesinden dans fotoğrafçılığı yönü de gelişmiştir. Karademir teknolojik hayatı ve gelişimi takip eden aktif sosyal medya kullanıcısıdır. Sosyal medyada bulunmasının tek sebebi somut ve somut olmayan kültürel öğelerin görünürlüğünü arttırmak ve

---

³² Sanat hepçili. Birçok kültürel aktiviteyi destekleyen ve katılan kişi, <https://www.utne.com/arts/save-the-arts-omnivore>, Erişim Tarihi 03.05.2019.

yaygınlık kazanmasını sağlamaktır. Görsel ağırlıklı sosyal paylaşım sitesi olan Pinterest'te oluşturduğu *Zeybek ve Başıbozuklar, Oyalar, Geleneksel Çoraplar, Geleneksel ve Stilize Giysiler*, ayrıca halk oyunlarını ilgilendiren fotoğraflardan oluşturduğu panolar, Facebook ve Instagram'da paylaştığı sayısız video ve fotoğraflar geleneksel kültürü her yönüyle paylaşımına açma gayesidir.

2017 yılında Ege Üniversitesi DTM Konservatuvarı Türk Halk Oyunları Bölümünden yaş haddinden emekli olan Karademir, bilgi, görgü ve arşivini 26 yıl emek verdiği okulunda, akademik söyleşilerde, TV Programlarında vb. platformlarda paylaşmaya devam etmektedir. Emekliliğinden sonraki dönemde çalışmalarını ara vermeden sürdüren Karademir'in Altan Türe ile editörlüğünü üstlendiği Türkiye ve AB arasında Koruma ve Diyalog-II (CCH-II) Kültür Sınır Tanımaz Uluslararası İkili İşbirliği Programı çerçevesindeki "Culture Knows No Borders/ Kültür Sınır Tanımaz-Obasya Türkiye Ege Bölgesi ve Bulgaristan Geleneksel Kadın Giysileri Sergisi" Kataloğu (2022) önemli katkılardandır. Bu katkıların karşılığı 2025'te başkanlığını Hüseyin Güler'in yaptığı Türk Halk Oyunları Federasyonu'nun takdim ettiği *Geleneksel Kültür Sanat Ödülü* ile taçlanmıştır.

Çok yönlülüğüyle tanınan Karademir, yurt içinde ve yurt dışında geleneksel kültürün bir duayeni olarak anılmakta, saygınlığı, kazandığı haklı ünü, bir o kadar da mütevazı kişiliğiyle tanınmaktadır.

30 yıldır hocam, meslektaşım Abdurrahim Karademir'i anlatmak, benim için yalnızca bir hocayı değil, aynı zamanda hayatıma ve meslek yolculuğuma yön veren bir ustayı tanımlamak

anlamına geliyor. Onun bilgisi, birikimi ve mütevazılığı, meslek hayatım boyunca hem bir ışık hem de bir rehber oldu. Geleneksel kültüre olan aşkı, sadece bir akademik uğraş değil, hayranlık yaratan bir yaşam felsefesi... Gelenekseli yaşatma gayretiyle modern harmanlayabilmesi, kültürün yaşayan bir miras olduğunun en güzel kanıtı. Hocamın çalışkanlığının, çok yönlülüğünün ve her daim paylaşımına açık olan engin hafızasının, onun bir eğitici olmanın ötesinde, bir kültür taşıyıcısı olduğunun canlı tanıklarımız. Bugünkü çalışmalarında önemli dokunuşları ve mesleki yolculuğumdaki dönüm noktalarının arkasında onun etkisi önemli yer tutar. Kendisi, sadece öğretmenim değil; hayranlık duyduğum bir sanat insanı, karakter makyajı çalışmalarımı Atatürk'e olan sevdami defalarca canlandırıp yaşatan bir model ve her zaman örnek alacağım bir insan olarak hayatımda eşsiz bir yere sahiptir. Örnek aldığım, almaya devam edeceğim değerli hocam Abdurrahim Karademir... *Alana hizmet etmek benim sevdamdır* ifadesi ile nitelikli çalışmalarının devamını, *Dijital Müze* ve *Dijital Arşiv* oluşturma yolundaki hayalleriyle tarihe yeni bir iz bırakmasını dilerim...

Etik Beyanı

Kitap yazar tarafından dikkatli bir dil ve duyarlılık kullanılarak kaleme alınmıştır. Kitabın yayımlanmasında etik sorumluluklar göz önünde bulundurulmuş ve toplumsal değerler ile insan haklarına saygı gösterilmiştir.

Son olarak, kitabın yayımlanmasında, her türlü çıkar çatışmasından kaçınılmış ve içerik yalnızca akademik, kültürel ve insani değerlere dayalı olarak oluşturulmuştur.

KAYNAKÇA

Ataköy Zeybeği. (tarih yok). 2019 tarihinde

<http://www.zeybekoloji.com/atakoy-zeybegi-aydin-yoresi/>
adresinden alındı

Aydın Zeybeği. (tarih yok). 2019 tarihinde

<http://www.zeybekoloji.com/aydin-zeybegi-aydin-yoresi/> adresinden
alındı

Aydın, A. (2011). Germencik'te Halk Oyunları ve Halk Müziği Geleneği
(Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler
Enstitüsü*, 118. İzmir: Türk Halk Oyunları Anabilim Dalı.

Çakırcalı Mehmet Efe ve Kızanları. (tarih yok). 2019 tarihinde

<https://www.youtube.com/watch?v=8cYoUNsCZdc> adresinden
alındı

Çandarlı Zeybeği. (tarih yok). 2019 tarihinde

<http://www.zeybekoloji.com/candarli-zeybegi-izmir-yoresi/>
adresinden alındı

Eğridere Zeybeği. (tarih yok). 2019 tarihinde

<http://www.zeybekoloji.com/egridere-zeybegi-izmir-yoresi/>
adresinden alındı

Ekici, M. (2004). Halk BİLİM Araştırmalarında Üçüncü Boyut. *Milli
Folklor*(60), 75.

Grandağı Zeybeği. (tarih yok). 2019 tarihinde

<http://www.zeybekoloji.com/grandagi-zeybegi-denizli-yoresi/>
adresinden alındı

Güdüşlünün Çeşmesi. (tarih yok). 2019 tarihinde

<http://www.zeybekoloji.com/guduslunun-cesmesi-aydin-yoresi/>
adresinden alındı

- Haymana Zeybeği*. (tarih yok). 2019 tarihinde
<http://www.zeybekoloji.com/haymana-zeybegi-manisa-yoresi/>
adresinden alındı
- İnce Memed Kadın Oyunu*. (tarih yok). 2019 tarihinde
<http://www.zeybekoloji.com/ince-memed-aydin-yoresi/> adresinden
alındı
- Kadioğlu Zeybeği*. (tarih yok). 2019 tarihinde
<http://www.zeybekoloji.com/kadioglu-zeybegi-aydin-yoresi/>
adresinden alındı
- Karademir, A. (2015). Geleneksel oraplar. Macaristan.
- Kurgen, O. (2010). İzmir ve evresi Zeybek Oyunlarına Eşlik Eden Geleneksel algı Takımları (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). *Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*. İzmir: Türk Halk Oyunları Anabilim Dalı.
- Onyedi Benli Zeybeği*. (tarih yok). 2019 tarihinde
<http://www.zeybekoloji.com/onyedi-benli-zeybegi-izmir-yoresi/>
adresinden alındı
- Onyedi Benli Zeybeği (Manisa)*. (tarih yok). 2019 tarihinde
<http://www.zeybekoloji.com/onyedi-benli-zeybegi-manisa-yoresi/>
adresinden alındı
- Red Bull Anadolu Break*. (tarih yok). 2019 tarihinde
<https://www.youtube.com/watch?v=4Q6Y36CRxkQ> adresinden
alındı
- Sözlük, E. (2016). *Ekşi Sözlük*. Abdurrahim Karademir:
<https://eksisozluk.com/abdurrahim-karademir--1238112> adresinden
alınmıştır
- Tekeler Köyü Zeybeği (Karpuzlu İki Parmak Zeybeği)*. (tarih yok). 2019 tarihinde
<http://www.zeybekoloji.com/tekeler-koyu-zeybegi-karpuzlu-iki-parmak-zeybegi-aydin-yoresi/>
adresinden alındı

Yağar Yağmur Zeybeği. (tarih yok). 2019 tarihinde

<http://www.zeybekoloji.com/yagar-yagmur-zeybegi-aydin-yoresi/>
adresinden alındı

Yörük Ali Zeybeği. (tarih yok). 2019 tarihinde

<http://www.zeybekoloji.com/cumaovasi-yoruk-ali-zeybegi-izmir-yoresi/>
adresinden alındı

Zeybreak. (tarih yok). 2019 tarihinde

<https://www.youtube.com/watch?v=s6WQ3BEF9Nk> adresinden
alındı

HALK SANATININ BENZERSİZ TEMSİLCİSİ: ABDURRAHİM KARADEMİR

